

Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteem OSKA

Tulevikuvaade tööjõu- ja
oskuste vajadusele:

ISIKUTEENUSED

Uuringu
LÜHIARUANNE
2020

Sihtasutus
Kutsekoda

Esikaanel: Juuksur ja koolitaja Renaldo Paabel kujundab C.U.T salongis kliendi habet

Koostajad: Ingrid Lepik ja Mare Uiboupin, SA Kutsekoda

Akadeemiline toimetaja: Olav Aarna, SA Kutsekoda

Keeletoimetaja: Killu Mei

Kujundus: Velvet OÜ

Fotod: Aivo Kallas, Tallinna Tööstushariduskeskus, Eesti Spaaliit, SA Innove, Eesti Massaaži- ja Teraapiakool, Pexels, Kalev Spa, Visit Estonia, Estonia Medical Spa & Hotels, Björn OÜ, Väraska Kuurortravikeskus, Grethe Rõõm, Eesti Juuksurite Ühendus, Piret Laes

Uuringuaruande terviktekstid oska.kutsekoda.ee

Täname valdkonna eksperdikogu liikmeid: Aire Toffer, Eesti Spaaliit; Aive Telling, Sotsiaalministeerium; Alan Aron, OÜ Massaažiekspert; Annaliisa Toom, Haridus- ja Teadusministeerium; Anne Ast, Hestia Hotel Laulasmaa Spa; Inna Soonurm, SA Innove; Jane Kallion, Haridus- ja Teadusministeerium; Katrin Saarloo, Eesti Kosmeetikute Liit; Kertti Viru, Juuksurite Ühendus; Liivi Lõhmussaar, Tartu Kutsehariduskeskus; Marella Kakkum, Kuressaare Ametikool; Martin Ilves, Eesti Massööride Liit; Olga Gurjanova, Terviseamet; Piret Kesküla, Eesti Kosmeetikute Liit; Renaldo Paabel, C.U.T. Salong; intervjueeritud, retsensendid jt uuringule kaasa aitajad.

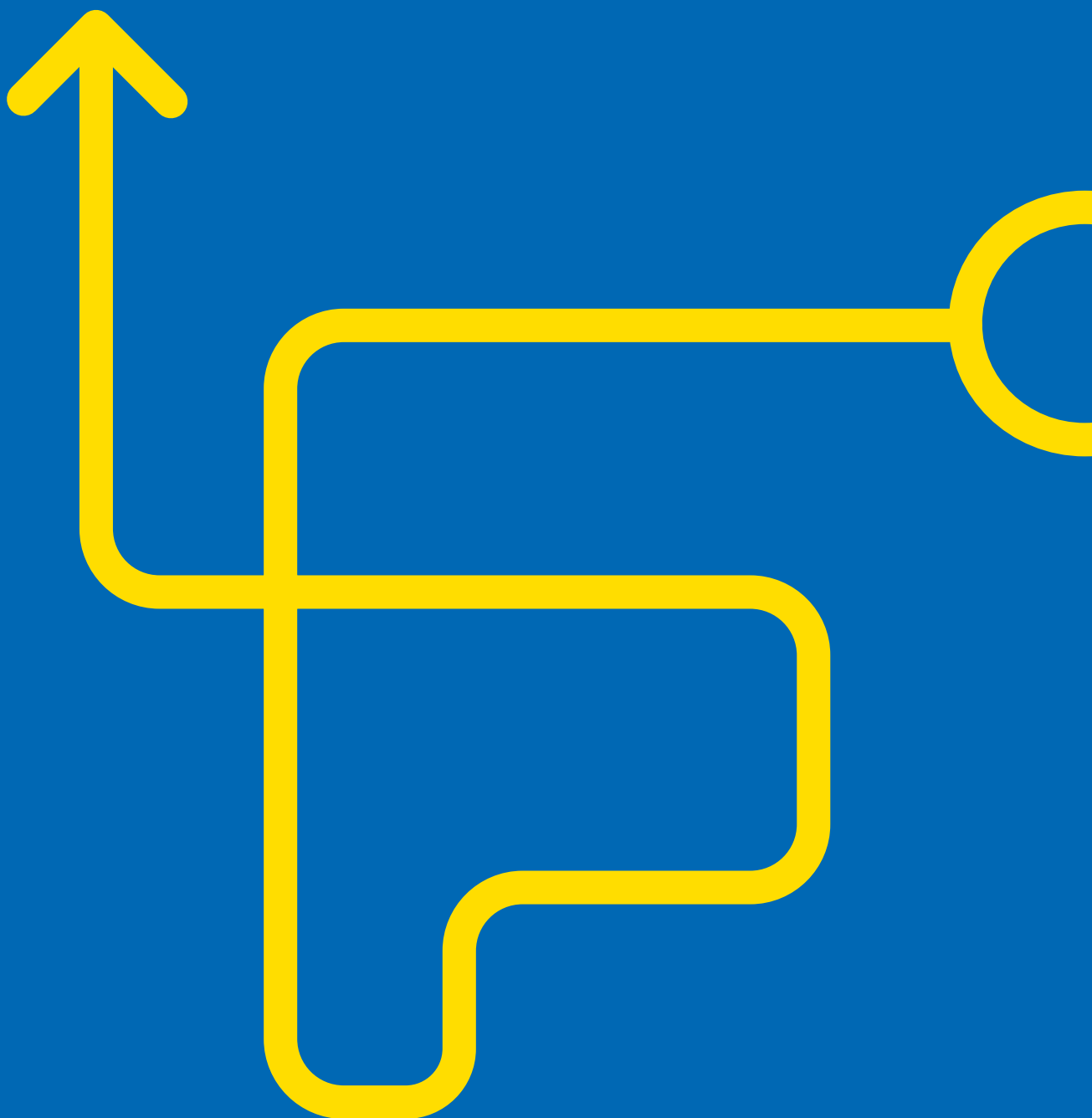
Uuring on valminud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Prioriteetne suund 1: ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ Euroopa Liidu vahendite kasutamise eesmärgi 5 „Õpe kutse- ja kõrghariduses on suuremas vastavuses tööturu vajadustega“ meetme „Õppe seostamine tööturu vajadustega“ tegevuse „Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi loomine“ ehk OSKuste Arendamise koordineerimissüsteemi loomine (edaspidi OSKA) eesmärkide elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks.

Rakendusuring on valminud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetse suuna „Prioriteetne suund 1: ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ Euroopa Liidu vahendite kasutamise eesmärgi 5 „Õpe kutse- ja kõrghariduses on suuremas vastavuses tööturu vajadustega“ meetme „Õppe seostamine tööturu vajadustega“ tegevuse „Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi loomine“ ehk OSKuste Arendamise koordineerimissüsteemi loomine (edaspidi: OSKA) eesmärkide elluviimiseks ja tulemuste saavutamiseks.

Väljaande autoriõigus kuulub sihtasutusele Kutsekoda. Väljaandes sisalduva teabe kasutamisel palume viidata allikale: Lepik, I., Uiboupin, M. (2020). Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: isikuteenused. Uuringu lühiaruanne. Tallinn: SA Kutsekoda.

Sisukord

Uuringu olulisemad tulemused	4
Isikuteenuste valdkond ja põhikutsealad	10
Põhikutsealade tööjõu- ja oskuste vajaduse muutused	18
Koolituspakkumise ülevaade	28
Koolituspakkumise vastavus prognoositavale tööjõuvajadusele	32
Uuringu järeldused ja valdkonna eksperdikogu ettepanekud	36

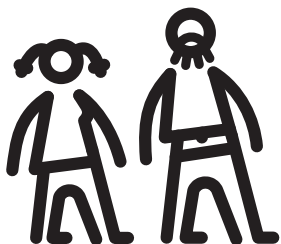

Uuringu olulisemad tulemused

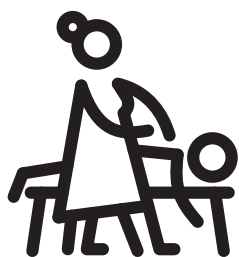
Lühiaruandesse on koondatud isikuteenuste uuringu olulisemad tulemused.

Kalev Spa kosmeetik teeb kliendile näohooldusaparatuuride abil näohooldust

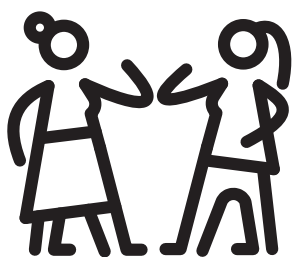
Trendid

Klientide ootused ja vajadused on mitmekesised

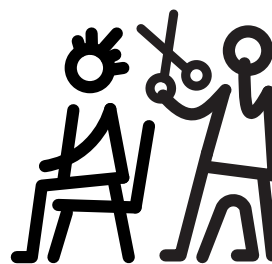

Heaolu tähtsustamine

Personaalne lähenemine

Õpe

Kõigil isikuteenindajatel ei ole piisavalt erialaseid teadmisi ja oskusi

Koolituste kvaliteet on ebaühtlane

Kutseõpe annab põhjaliku väljaõppe isikuteenindajana töötamiseks

Õppijaid on rohkem kui erialast tööd

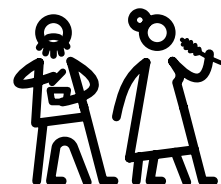
Erialane väljaõpe on vajalik kvaliteetse ja ohutu teenuse osutamiseks

Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi OSKA isikuteenuste valdkonna rakendusuuringu otsiti vastust küsimusele, milline on valdkonna põhikutsealade tööjõu- ja oskuste vajadus lähema kümne aasta jooksul. Selleks analüüsiti valdkonna võimalikke tulevikusuundi, hinnati nende mõju uuritud põhikutsealade tööjõuvajadusele ning seda, mida peaks muutma õppe sisus, et töötajate oskused vastaksid tööturu vajadustele. Lühikokkuvõtte sisaldab uuringu olulisemaid tulemusi.

Isikuteenuste valdkonna uuring käsitleb mitmesuguseid iluteenuseid (nt juuksuri-, kosmeetikuteenused) ning füüsilise heaoluga seotud teenuseid (nt massaaž, spaateenused).

Valdkonna arengut ja tööjõuvajadust mõjutab järgmisel kümnendil kõige enam üldine heaolu kasv, tarbijate ostujõud ning muutunud väärtushinnangud. Sissetulekute kasvades suureneb nõudlus heaolu- ja isikuteenuste järele. Tänu inimeste paremale terviseteadlikkusele väärtustatakse senisest rohkem healuteenuste toetavat ja taastavat mõju nii füüsilisele kui ka vaimsele tervisele. Ootused teenuse kvaliteedile on kõrgemad ning teenuse valikul on määravaks inimeste hoiakud (keskkonnasäästlikkus, veganlus jmt) ja moesuunad. Tehnoloogia areng ja seaduse nõuded mõjutavad töötajate arvu valdkonnas vähem.

Isikuteenuste sihtrühmad on üha mitmekesisemad, sh kasvab hõbemajandus ja meeste iluteadlikkus. Valdkonna töötajatel on senisest enam vaja arvestada eri sihtrühmade ootuste ja vajadustega. Nõudlus klassikaliste isikuteenuste järele püsib, aga lisandub uudseid tooteid, protseduure ja teenuseid, mis eeldab valdkonna töötajatelt pidevat enesetäiendamist. Teenuse pakkumisel on üha tähtsam järgida hügieeninõudeid, et piirata infektsioonide levikut. Automatiseerimine isikuteenuste osutajate tööd lähitulevikus ei asenda. Kliendid eelistavad ka tulevikus saada personaliseeritud teenust vahetult inimeselt.

OSKA prognoosi kohaselt püsib hõive isikuteenuste põhikutsealadel lähemal kümnel aastal stabiilne, suunaga väikesele kasvule. Prognoosi kohaselt jääb juuksurite tööjõuvajadus samaks, massööridel kasvab keskmiselt ning väikest töökohtade arvu kasvu on oodata iluteenindajatel. Iluteenindajate põhikutseala sees muutub tööjõuvajadus erinevalt: spaateenindajate ja kosmeetikute hõive jääb samaks, küünetehnikute ja muude iluteenindajate hõive kasvab. Asendus- ja kasvuvajadusest lähtudes vajab isikuteenuste valdkond igal aastal kokku umbes 100 uut töötajat.

Tasemeõpe annab isikuteenuse osutajale baasoskused ja -teadmised, mis on vajalikud kvaliteetse ja tervisele ohutu teenuse pakkumiseks. Valdkonna õppimisvõimalused on mitmekesised. Erialast tasemeõpet pakuvad nii riiklikud kutseõppeasutused kui ka erakoolitusasutused. Spaateenindaja tasemeõpe on olnud avatud mõne aasta ning huvi õppe vastu on püsinud. Juuksuri erialal on võimalik spetsialiseeruda barberiks. Lisandunud on võimalus

õppida kutseõppes riigieelarvelisel õppekohal ka kosmeetiku ja küünetehniku erialal. Põhikutsealadega seotud tasemeõppe õppekavadel kokku on vastuvõetute arv suurenenud viiendiku võrra, millele on kaasa aidanud ilu- ja isikuteenuste erialade avamine.

Isikuteenuste põhikutsealadele kokku on tasemeõppest koolituspakkumine lähiaastatel suurem kui uue tööjõu vajadus. Koolituspakkumine on uue tööjõu vajadusest suurem juuksurite ja iluteenindajate (sh kosmeetikud, spaateenindajad, küünetehnikud) kutsealadel. Massööri õppe lõpetajate arv on lähiaastatel uue tööjõu vajadusega hinnanguliselt tasakaalus. Vald-konnas töötab arvukalt mitteametlikke ja kõrvaltöona teenuse osutajaid, kes hõivestatistikas ei kajastu. Samuti on iluteenuste valikusse lisandunud uusi populaarseid protseduure ja teenuseid, mida tasemeõppes ei õpetata (nt püsimeik, ripsmete paigaldus). Ka selliste teenuste osutajad vajavad tervisele ohutu teenuse pakkumiseks erialaseid baasteadmisi, mille omandamiseks sobib praegune tasemeõpe. Seetõttu on tasemeõppe lõpetajate tegelik ülepakkumine arvutuslikust väiksem.

Valdkonna suurim kitsaskoht on isikuteenuse ebaühtlane kvaliteet ning puuduliku väljaõppega teenuseosutajate oskamatu tegevusega kaas-neda võiv oht inimese tervisele. Isikuteenuse pakkujalt kompetentsuse tõendamist ei nõuta ning osal isikuteenindajatel puuduvad vajalikud baas-teadmised, sh hügieenist, anatoomiast, füsioloogiast ja teenuse võimalikest kõrvalmõjudest. Teenuse kvaliteedi ja ohutuse tagamiseks nähakse ühe lahendusena valdkonna tõhusamat reguleerimist, näiteks kvalifikatsiooni-nõude kehtestamist teatud isikuteenuste.

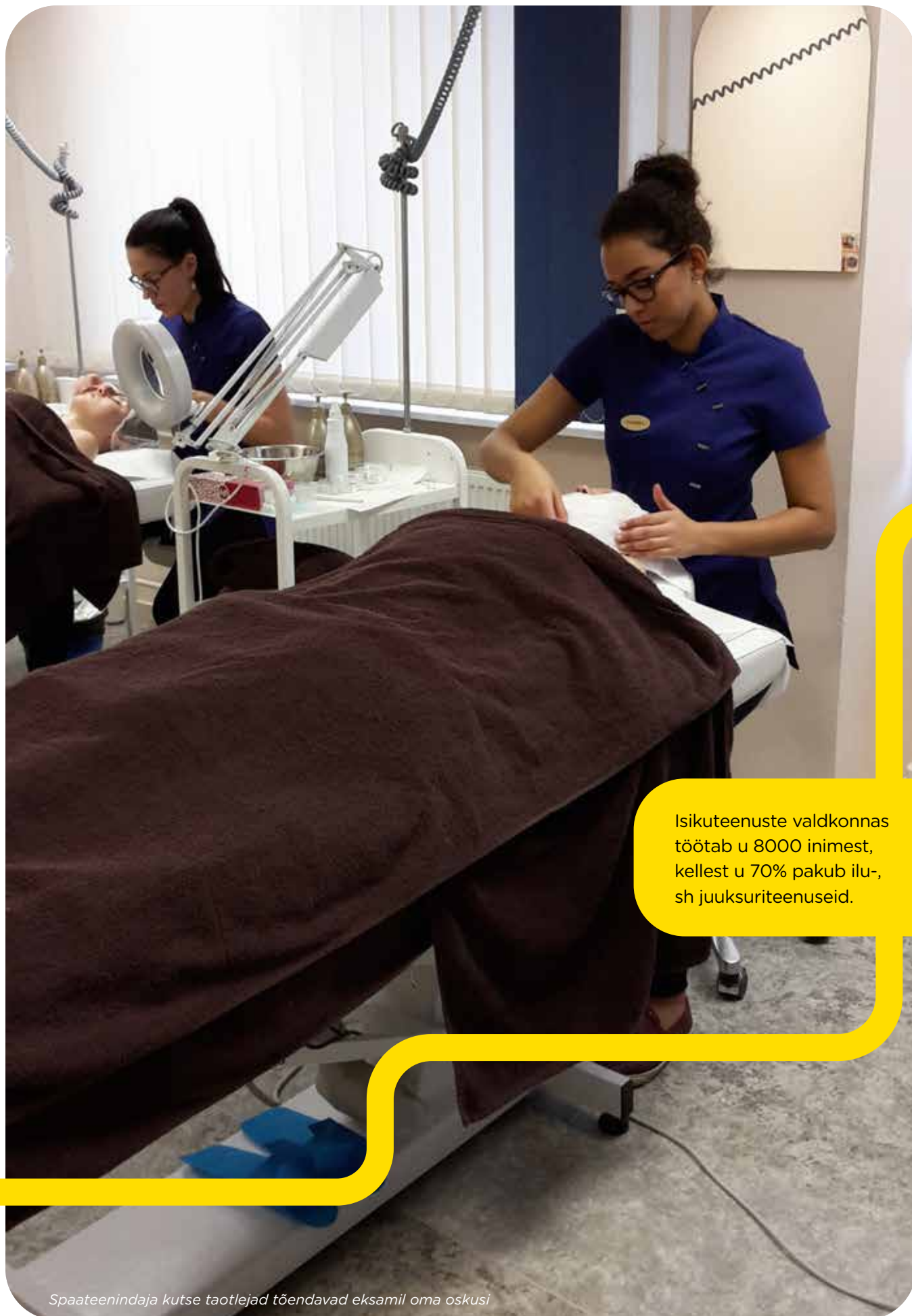
Isikuteenuste valdkonna (täiendus)koolitused on ebaühtlase kvalitee-diga ja mõnel juhul ka ebapiisava mahuga ning koolitaja kompetent-susele puuduvad nõuded. Erialaseid koolitusi pakutakse laialdaselt, kuid probleemiks on koolituste ebaühtlane tase, mis puudutab nii sisulist kvali-teeti kui ka selle mahtu. Suurel hulgal pakutakse lühikoolitusi, mille läbinud suunduvad kohe teenust pakkuma, kuigi saadud ettevalmistusest ei pruugi piisata inimese tervisele ohutu teenuse pakkumiseks.

Järjest tähtsamaks muutuvad järgmised oskused ja teadmised, millele tuleks tasemeõppes ja koolitustel rohkem tähelepanu pöörata:

- hügieeninõuete järgimine, tööohutus, isikukaitsevahendite ja keemiliste ainete (biotsiidide, sh desinfitseerivate vahendite) õige kasutamise oskus;
- kuulamis-, suhtlemis- ja eneseväljendusoskus ning empaatiavõime;
- toodete tundmine, koostisainete mõju eri tüüpi nahale (sh vastunäidustused ja allergiad);
- seadmete tööpõhimõtted, eesmärgipärane kasutamine ja sellest tulenevad terviseriskid;
- anatoomia ja füsioloogia, naha ehitus ja nahahaigused, mikrobioloogia, kosmeetiline keemia;
- toodete ja teenuste müük ning turundusoskus, sh digiturundus;
- ettevõtlus- ja finantsoskused;
- keelteoskus: eesti, inglise, vene ja soome keel;
- baasdigioskused (sh valdkonnaspetsiifiliste IKT-lahenduste ja sotsiaalmeedia kasutamine);
- üldised teadmised digiturvalisusest, autoriõigusest, isikuandmete privaatsusest;
- valdkonda reguleerivad õigusaktid.

Tervisele ohutu ja kvaliteetse isikuteenuse tagamiseks on vaja:

- suurendada nii teenuse osutaja kui ka tarbija teadlikkust teenusega kaasneva võimalikest terviseriskidest;
- tarbijal hoolikamalt valida teenuse osutajat;
- täienduskoolituste tellijatel ja koolitustel osalejatel hoolikamalt valida koolitust, tutvudes eelnevalt koolitaja tausta, õppekava ja õppetingimustega.

Isikuteenuste valdkonnas töötab u 8000 inimest, kellest u 70% pakub ilu-, sh juuksuriteenuseid.

Spaateenindaja kutse taotlejad tõendavad eksamil oma oskusi

Isikuteenuste valdkond ja põhikutsealad

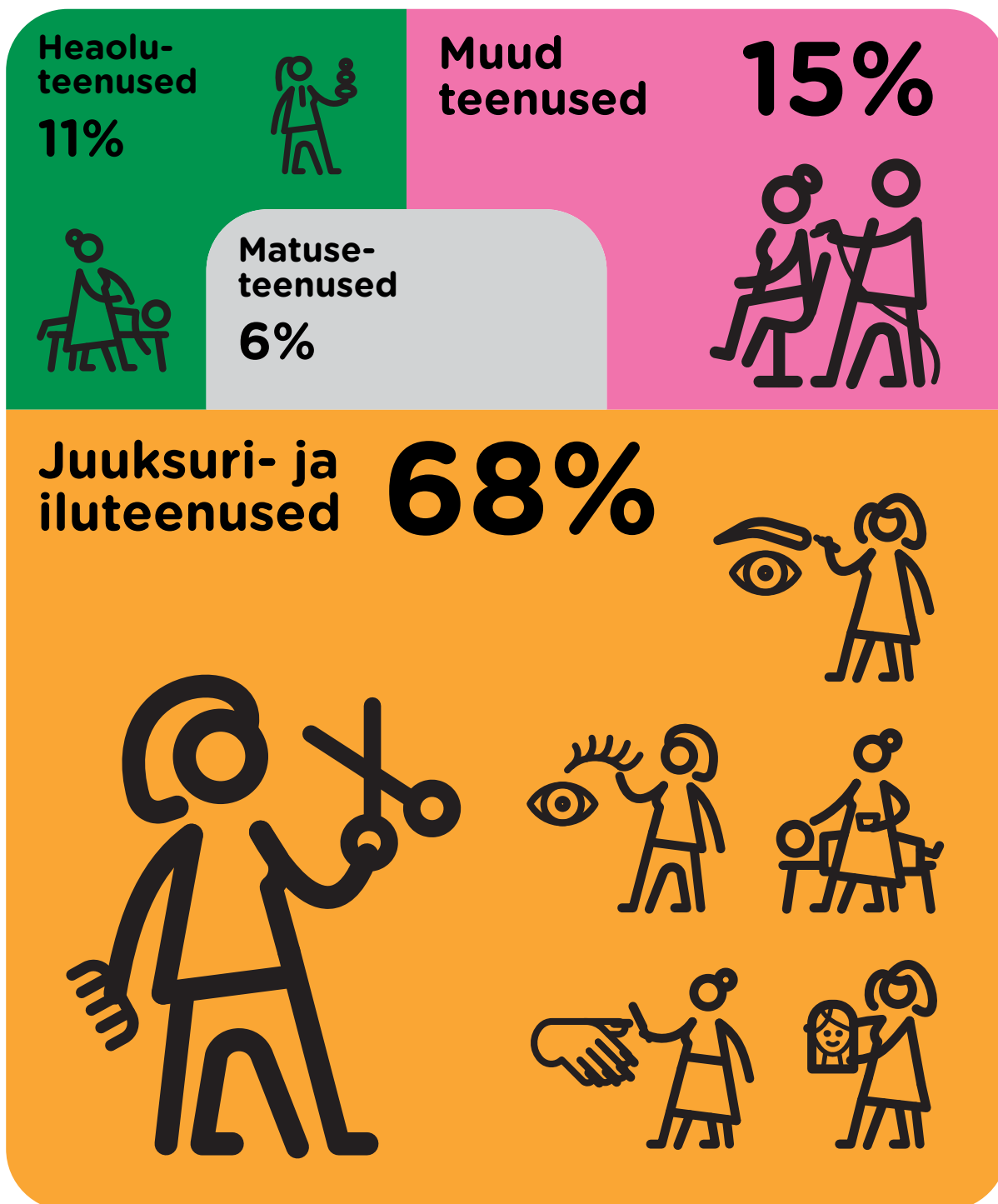
Näohoolitsus Estonia Medical Spa & Hotelis

OSKA isikuteenuste valdkond hõlmab Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK)¹ järgi muudest teenindavatest tegevustest osa, peamiselt juuksuri- ja muid iluteenuseid (nt näo- ja kehahooldus, kosmeetiku-, solaaariumi-, küüne-, ripsme- ja kulmutehniku teenus), aga ka spaade ja massaažisalongide tegevust ning teenuseid lemmikloomadele.

Isikuteenuste valdkonna tegevusala ettevõtetes töötab hinnanguliselt 8000 inimest. Eesti Maksu- ja Tolliameti (EMTA) andmetel töötab neist u 70% juuksuri- ja muu iluteeninduse tegevusalal. Hõivatutest kaks kolmandikku on valdkonnale iseloomulikult teenindustöötajad.

¹ Tegevusalade klassifikaator. <https://www.rik.ee/et/e-ariregister/emtak-tegevusalad>

Joonis 1. Hõivatute osakaal isikuteenuste tegevusaladel

Allikas: EMTA (2019)

2019. aastal oli isikuteenuste valdkonna tegevusaladel kokku üle 7000 aktiivselt tegutseva ettevõtte. Valdav osa on alla kümne töötajaga mikroettevõtted (99%) ja ettevõtlusvormina on keskmisest levinum füüsilisest isikust ettevõtjaks olemine. Viimasel kümnendil on valdkonna ettevõtete arv kasvanud keskmisest enam. Suurema osa ettevõtetest moodustavad juuksuri- ja muu iluteeniduse ettevõtted (70%), mille arv on viimasel kümnendil kasvanud keskmisest enam (63%). Füüsilise heaolu teenuseid pakkuvaid massaažisalonge, solaariumeid, saunu jmt on veerandi võrra rohkem ning muid teenuseid 9% rohkem kui kümme aastat tagasi.

Valdkonna tegevusalade ettevõtetes on palgatase üks majanduse madalaimaid. Juuksurite ja iluteenindajate ametialagrupis oli palgatöötajate keskmine kuutasu 2020. aasta II kvartalis Eesti keskmisest poole madalam. Massööride palgatase moodustab umbes 70% majanduse keskmisest. Paljud valdkonna töötajad on iseenda tööandjad, st töötavad üksikettevõtjana (FIE, OÜ), mis võimaldab edukalt majandades teenida suuremat tulu. Tavapärasest enam töötatakse osaajaga.

Ettevõtluse müügitulu on valdkonnas kasvanud viie aasta jooksul ligi poole võrra ning kümne aasta jooksul ligi kaks korda, mis on enam kui ettevõtluses keskmiselt.

Nõudlus isikuteenuste valdkonna teenuste järele on tihedalt seotud elanikkonna paiknemisega ning spaateenuste puhul ka turistide seas populaarsete sihtkohtadega. Pooled valdkonna töökohtadest asuvad suurima elanike arvuga Harju maakonnas.

Põhikutsealad

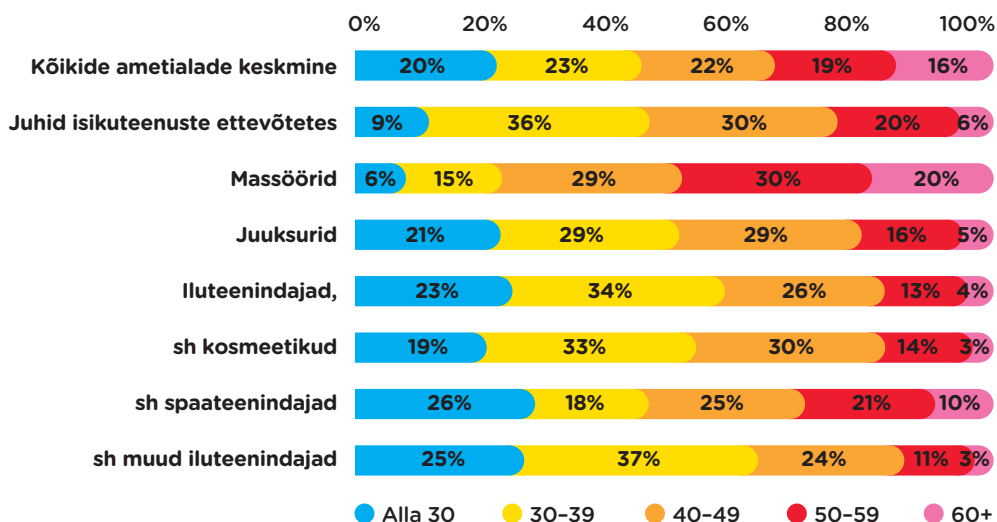
Valdkonnaspetsiifilised ametid rühmitati neljaks põhikutsealaks ehk valdkonnale omasteks ametirühmadeks, mis nõuavad sarnaseid oskusi. Põhikutsealad määratleti koostöös eksperdikoguga, lähtuvalt peamistest funktsioonidest, kvalifikatsioonitasemest, väljaõppe ja töö sisu sarnasusest. Põhikutsealade hulka ei hõlmatud ametialasid, mille põhikompetentse ei peetud piisaval määral valdkonnaga seotuks või mida analüüsitakse teistes OSKA valdkonnauuringutes (nt administraatorid, raamatupidajad). Ametiala universaalsuse tõttu majanduses on ametialad üldjuhul hõlmatud uuringusse tervikuna, st kõikidel tegevusaladel kokku (nt juuksurid, kosmeetikud).

Siinses uuringus ei käsitleta ravi eesmärgil tehtavaid ja teisi tervishoiuteenusteks liigituvaid protseduure, sh selliseid, mida tehakse esteetilistel eesmärkidel. Massööride puhul eristatakse ravi eesmärgil või heaoluteenusena tehtavat massaaži - raviastutustes töötavaid massööre uuringusse ei hõlmata. Tegevusalade mõttes hõlmab valdkond ka lemmikloomadele suunatud teenuseid, kuid töötajate vähesuse tõttu neid põhikutsealana ei käsitleta.

Isikuteenuste valdkonna töötajaskond on ettevõtluse keskmisest noorem ning järelkasvuga ei ole probleemi. Põhikutsealadest on keskmisest enam vanemaealisi ainult massööride seas. Nooremaealisi töötab üldisest tööjõu keskmisest enam iluteenindajatena, näiteks küüne- ja ripsmetehnikutena. **Põhikutsealadel töötavad valdavalt naised** (üle 90%). Mõnevõrra rohkem töötab mehi massöörina. Valdkonna ametialad sobivad töötamiseks ka vanemas eas ning pensionini töötamine ei ole ebatavaline.

Iluteenindajad on teistel elualadel töötajatest nooremad.

Joonis 2. Isikuteenindajate vanusjaotus

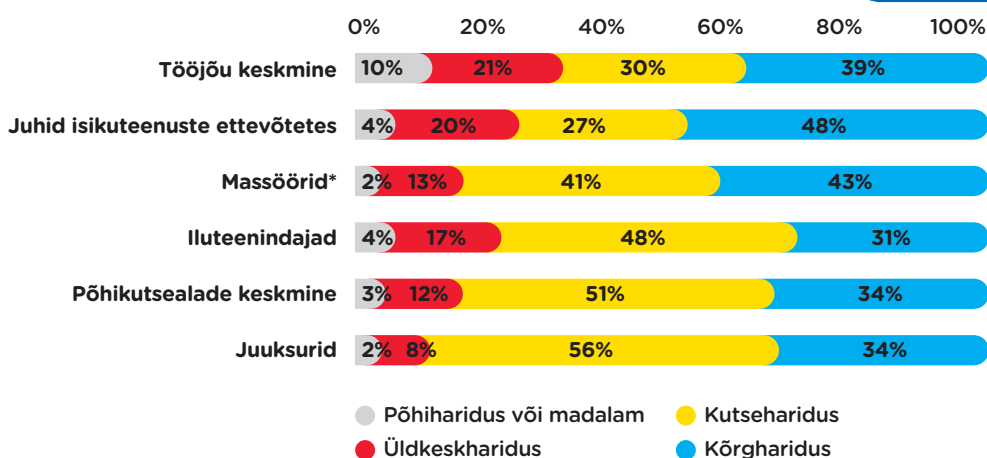

Allikas: EMTA, TÖR (2019)

Valdkonna põhikutsealadel töötab keskmisest enam kutseharidusega inimesi ning ka tasemeõpet pakutakse nendel erialadel kutsehariduses. Kõrgharidusega inimesi on tööjõu keskmisega sarnases suurusjärgus. Mõnevõrra kõrgem on kõrghariduse omandanute osakaal massööride seas, kelle puhul on tavaline, et massööriamet ei ole esimene elukutse ja selleks õpitakse alles hilisemas eas. Tavapärasest vähem töötab valdkonnas üldkeskhariduse või madalama haridustasemega inimesi. Eriti paistavad siin silma juuksurid, kelle seas on üldkeskhariduse või madalama haridustasemega töötajaid kõigest kümnendik. Andmetest ei saa järeldada, kui paljudel töötajatest on erialane haridus.

Isikuteenindajana töötab keskmisest enam kutseharidusega inimesi.

Joonis 3. Isikuteenindajate haridusjaotus

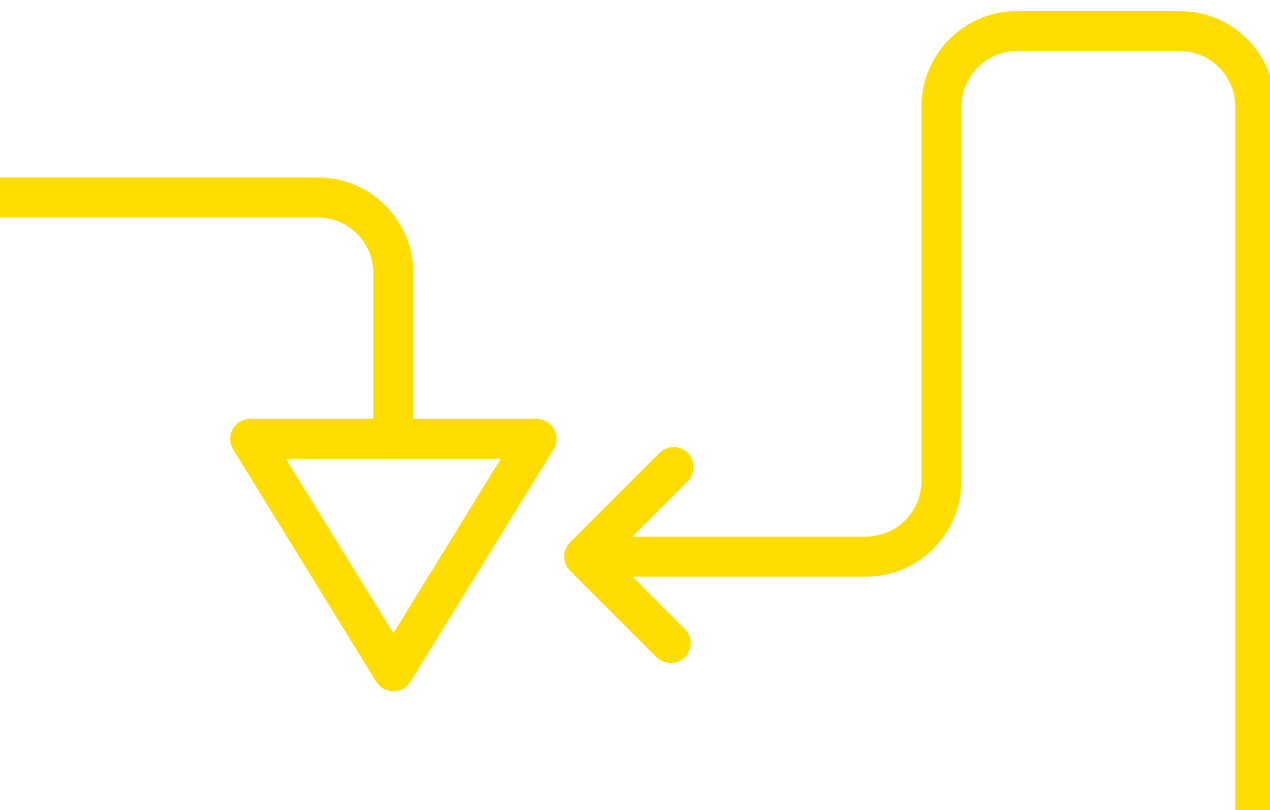
Allikas: Statistikaamet, REL2011; MKM

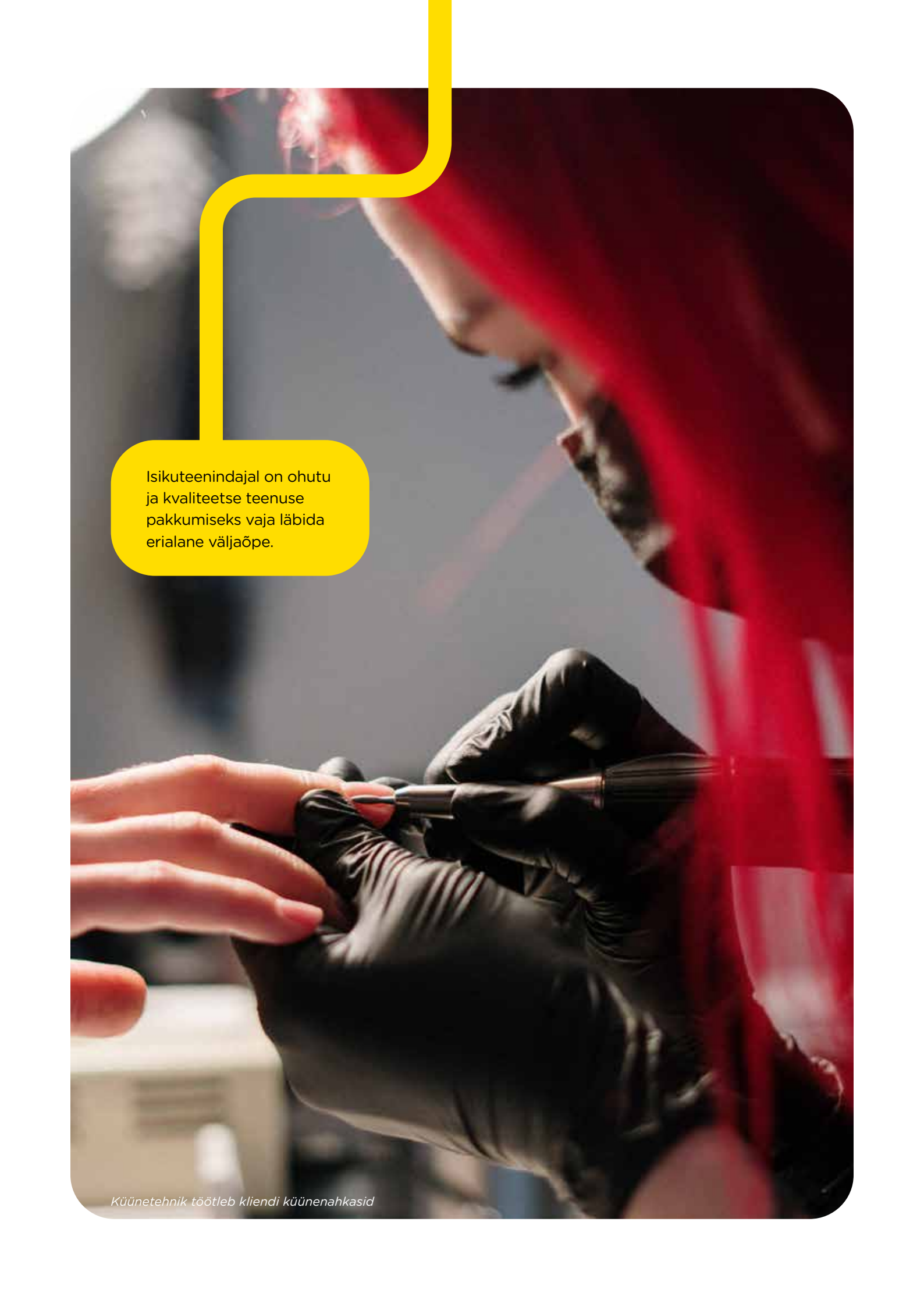
* Tulenevalt algandmetest hõlmab kutseala ka teisi ametialasid (nt abifüsioterapeudid), seega ei pruugi andmed jaotust täpselt peegeldada.

Õpi- ja karjääritee

Levinumaid isikuteenuste erialasid (juuksur, kosmeetik, spaateenindaja, küüne- tehnik, massöör) saab õppida tasemeõppes kutsehariduses. Kõiki isikutee- nuseid ja protseduure tasemeõppes ei õpetata, kuid ka sel juhul on vajalik erialane väljaõpe ning baastadmised on siiski olulised. Baastadmisi saab omandada näiteks mõne teise isikuteenuse eriala tasemeõppes. Teatud isiku- teenuste pakkumiseks vajalikke oskusi ja teadmisi õpitakse koolitustel ja/või töökohal. Kutsetunnistuse omamine ei ole valdkonna kutsealadel töötamiseks nõutud, kuid valdkonna eksperdid on seisukohal, et teatud teenuste pakkumi- seks peaks olema sooritatud kutseksam või kompetentsus tõendatud muul viisil. Valdkonna muutustega kursis olemiseks on vajalik pidev enesetäienda- mine erialastel koolitustel ning kasuks tuleb järjepidev töötamine erialal. Isiku- teenindaja ametialad sobivad hästi ümberõppeks teistelt erialadelt, näiteks teeninduskogemusega või tervishoiuharidusega inimestele.

Isikuteenindajad töötavad sageli üksikettevõtjana. Tööaeg on sageli graafiku- järgne. Tavapärane on rentida töökohta salongis, kus töötavad koos mitu eraettevõtjast teenindajat. Salongile makstakse sel juhul kohatasu, kokku- lepitud protsenti teenitud tulult vmt. Edukaks majandamiseks on oluline omada püsiklientuuri, mis tekib aastatega, ja tööga alustades võib klientide arv olla esialgu väike. Värsketel koolilõpetajatel on alustada lihtsam mõnes suuremas salongis, et saada esimene töökogemus, kasvatada klientuur ning hiljem luua oma ettevõtte. Iseendale tööandjaks olles tuleb tegeleda muuhulgas nii kliendi- halduse, toodete ja tarvikute organiseerimise kui ka ettevõtlusest tulenevate kohustustega (sh arved, aruanded jms).

Isikuteenindajal on ohutu ja kvaliteetse teenuse pakkumiseks vaja läbida erialane väljaõpe.

Küünetehnik töötleb kliendi küünenahkasid

Tabel 1. Isikuteenuste valdkonna põhikutsealad, hõivatute arv² ja peamised tööülesanded

	Hõivatuid 2016–2018
<p>JUHID ISIKUTEENUSTE ETTEVÕTETES 270</p> <p>Juht tegeleb ettevõtte üldise majandamise ja töökorralduse ning toodete ja teenuste müügiga, tagab teeninduse kvaliteedi, tellib töömaterjale ja tarvikuid ning vajaduse korral juhib meeskonnatööd. Sõltuvalt salongi suurusest võib juhi ülesandeid täita salongi omanik, salongi juht, administraator või ka isikuteenuse pakkuja ise, kui ta on iseendale tööandjaks. Spaajuht töötab välja paketid ja annab sisendi turundustegevusteks.</p>	
<p>JUUKSURID 3230</p> <p>Juuksur hooldab juukseid ja peanahka, lõikab ja värvib juukseid, kujundab soenguid ja teeb püsilokke ning hooldab, lõikab ja kujundab habet ja vuntsse. Juuksur nõustab klienti teenuste ja toodete valikul ning koduse järelhoolduse suhtes. Barber on spetsialiseerunud habeme ja vuntside lõikamisele ja kujundamisele ning meeste soengute kujundamisele</p>	
<p>MASSÖÖRID 750</p> <p>Massöör masseerib klienti tema füüsilise ja vaimse suutlikkuse taastamiseks, tervisehäirete ennetamiseks ning organismi üldise vastupanuvõime tugevdamiseks. Massöör nõustab ja juhendab kliente ning vajaduse korral soovib pöörduda tervishoiuspetsialisti poole.</p>	

	Hõivatuid 2016–2018
<p>ILUTEENINDAJAD 2200</p> <p>Kosmeetik teeb näo, käte, jalgade ja kehahooldust ning jumesust, nõustab klienti kosmeetikavahendite valikul ja kasutamisel. Vastavate koolituse läbimisel võib kosmeetik pakkuda ka teisi iluteenuseid, näiteks püsimeigi, küünehoolduse, massaaži, püstoliga kõrvaaugustamise teenust.</p> <p>Spaateenindaja teeb ilu- ja heaoluhoolitsusi, vee-, saunaprotseduure, millel on tervist tugevdav ja lõõgastav mõju. Spaateenindaja nõustab klienti spaahoolitsuse valikul, seab hoolitsuse jaoks valmis ruumi, seadmed ja vahendid ning soovib kliendile koduseks hoolitsuseks sobivaid vahendeid.</p> <p>Küünetehnik hoolitseb kliendi küünte ja käenaha eest ning katab ja värvib küüned, kasutades asjakohaseid tehnoloogiaid, ning võib teha ka pediküüri. Ta jagab kliendile soovitusi, kuidas hoida küüsi ja käenahka.</p> <p>Tätoverija teeb püsivaid nahakaunistusi, mis koosnevad torkeaukudest, mille kaudu kantakse tint spetsiaalse masina abil sügavamatesse nahakihtidesse.</p> <p>Ripsmetehnik paigaldab, kujundab, hooldab, kaunistab ja eemaldab kunstripsmeid ning koolutab ripsmed.</p> <p>Kulmutehnik värvib keemiliselt, vajaduse korral koolutab, kujundab ja hooldab kulme.</p> <p>Püsimeigi spetsialist teeb püsimeiki näopiirkonna osadele (silmad, kulmud, huuled). Püsimeigi värv kantakse selleks ette nähtud seadme abil nõelaga naha pindmisesse kihtidesse ning aasta-kahe jooksul värv tuhmu.</p>	

² 2016.–2018. aasta keskmine töötajate arv OSKA alusandmestiku põhjal, kus tööjõu-uuringu hõiveandmed on ühendatud 2011. aasta rahvaloendusest (REL2011) saadud ametialade andmestikuga. Hõivatute arv on ümardatud.

Põhikutsealade tööjõu- ja oskuste vajaduse muutused

Massaažihoolitsus Kalev Spas

Valdkonna tööhõive ja töötajatele vajalike oskuste hindamisel on lähtutud järgmisest: põhikutsealade hõive praegu ja lähiminevikus, valdkonna arengusuundumused ja majandusnäitajad, arengukavad, varasemad uuringud jm, uuringu raames intervjueritud ekspertide ja valdkonna eksperdikogu hinnangud.

Esitatav hõiveprognosis rajaneb järgmistel eeldustel:

- demograafiline olukord ei soodusta hõive olulist kasvu, noorte osakaal rahvastikus väheneb;
- majanduses liigutakse tänu rahvusvahelisele konkurentsile aegapidi kõrgema tootlikkuse ja suurema lisandväärtusega ning väärtusahelas kõrgemal asetseva ettevõtluse suunas;
- prognoos lähtub konservatiivsest stsenaariumist, st see kehtib stabiilse majandusarengu korral.

OSKA uuring vaatab pikemaajalisi muutusi tööturul, kuid äärmuslikke kriisiolukordi või näiteks tööjõuvajadust mõjutavaid seadusmuudatusi tulevikus ei ole võimalik ette näha. Üha vahetum mõju on üleilmsetel suundumustel, mida näitas ka COVID-19 pandeemiast põhjustatud kriis. Kriisi mõjul vähenes nõudlus ka isikuteenuste järele, kuid esialgu ei toonud see kaasa põhikutsealadel töötajate arvu suurt langust. Erandiks on spaateenindajad, kelle töökohtade arv vähenes märkimisväärselt turismisektori languse tõttu. Kriisi mõjuulatust ja kestust on keeruline ennustada, kuid eelduste kohaselt on majandusolukord prognoosiperioodi lõpuks stabiliseerunud ning isikuteenindajate arvule kriis pikemas perspektiivis märgatavat mõju ei avalda.

Majanduse ja sissetulekute kasvades suureneb tarbijate nõudlus heaolu- ja isikuteenuste järele.

Isikuteenuste valdkonna arengut mõjutavad peamiselt üldine majanduslik heaolu, tarbijate ostujõud ja väärtushinnangute muutus. Majanduse ja sissetulekute kasvades suureneb tarbijate nõudlus heaolu- ja isikuteenuste järele. Tarbijate hoiakute kujundamisel on väga oluline osa (sotsiaal)medial. Populaarsemaks on muutunud tätoveeringu-, püsimeigi-, ripsme- ja kulmutehnika teenused ning kasvanud on nõudlus ka lemmikloomadele suunatud teenuste järele (nt hoiuteenus, karvahooldus). Lisaks esmatarbeteenustele (nt juuksehooldus) on mitmed isikuteenused muutunud mugavusteenuseks, aidates kokku hoida tarbija aega (nt püsimeik), ning teenused muutuvad mobiilsemaks. Üha enam kasutatakse isiku- ja heaoluteenuseid tervise toetamiseks (nt massaaž, näohooldus, pediküür). Ka majanduslikult keerulistel aegadel püsib nõudlus heaolu toetavate teenuste järele, kuigi neid kasutatakse harvem või valitakse soodsamad. Tehnoloogilised muutused ja seadusandlikud nõuded mõjutavad töötajate arvu valdkonnas lähiaastatel vähem. Tarbijad eelistavad ka tulevikus saada personaliseeritud teenust vahetult inimeselt.

Tarbijad eelistavad ka tulevikus saada personaalset teenust vahetult inimeselt.

OSKA prognoosi kohaselt püsib hõive isikuteenuste valdkonna põhikutsealadel lähemal kümnel aastal stabiilne, suunaga väikesele kasvule. Töökohade arvu keskmist kasvu on oodata massööridel, iluteenindajatel väikest kasvu. Vanemaealiste töötajate osakaal on valdkonnas väga väike, seega ei ole pensionile jääjatele valdkonnas järelkasvu leida probleemiks. Asendus- ja kasvuvajadusest lähtudes vajab valdkond igal aastal põhikutsealadele kokku u 100 uut töötajat.

Tabel 2. Hõivatute arvu muutuse prognoos valdkonna põhikutsealadel

Üha enam kasutatakse heaolu-teenuseid tervise toetamiseks.

Põhikutseala	Hõivatuid 2016–2018	Hõivatute arvu prognoositud muutus	Hõive muutuse mõjurid
 JUHID ISIKUTEENUSTE ETTEVÕTETES	270	→	Juhtide arv jääb samaks eeldusel, et valdkonna ettevõtlusmudel ei muutu ning suuremaid salonge oluliselt juurde ei teki.
 JUUKSURID	3230	→	Paljudele on juukselõikus ning meestel ka habeme ja vuntside trimmimine esmatarbeteenus. Prognoosi kohaselt jääb töökohtade arv samaks.
ILUTEENINDAJAD	2200	↗	
 sh kosmeetikud	660	→	Põhikutseala sees on hõivatute arvu muutuse suund erinev, kuid tervikuna on oodata hõivatute arvu väikest kasvu. Kuna turismisektor taastub COVID-19 kriisist teistest sektoritest aeglasemalt, siis spaateenindajate töökohti juurde ei teki ning hõive jääb algtasemega samaks. Kosmeetikute hõive jääb stabiilseks, olles suunaga väikesele kasvule, kuid tagasihoidlikumalt kui teistel iluteenindajatel. Teatud osa klientidest vajab nahahooldust tervislikel põhjustel, vananev ja ostujõulisem elanikkond suurendab nõudlust vananemise ilminguid vähendavate protseduuride järele, mida koduste vahenditega on raskem saavutada. Muude iluteenuste valik, sh küünthe hooldused , on väga lai. Lai hinnaskaala teeb teenuse kättesaadavaks eri sihtrühmadele ja hoiab nõudluse suurena. Tarbijanõudluse kujundamisel on väga tugev mõju moesuundadel ja digimeedial. Teiste lääneriikide eeskujul kasvab tätoveeringute populaarsus. Kuna tätoveerijaid on arvuliselt vähe, siis üldist hõive muutuse suunda nad ei mõjuta. Küünthe hooldusel ja teistel iluteenindajatel on prognoosi kohaselt hõive väikeses kasvutrendis.
 sh spaateenindajad	310	→	
 sh küünetehnikud	550	↗	
 sh muud iluteenindajad	680	↗	
 MASSÖÖRID	750	↗	
Kokku	6450	→	Inimeste terviseteadlikkus suureneb, eluea tõusuga on töötajate töövõime säilitamine üha olulisem. Massaažil on terviseprobleemide ennetusel ja tervise toetamisel oluline roll. Eeldusel, et inimeste ostujõud püsib ning ka tööandjad ja töötervishoiuarstid suunavad inimesi rohkem massaaži, võib hõivatute arv prognoosi kohaselt suureneda keskmisel määral.

Noole suund näitab prognoositavat muutust kümne aasta jooksul.

↗ keskmine kasv (kuni 20%)

↘ väike kasv (kuni 10%)

→ püsib stabiilsena (± 5%)

Trendid ja oskused

Lähiaastate muutused valdkonna oskuste vajaduses on olulisel määral seotud tarbijate väärtushinnangutega ja suurema tähelepanuga tervisele.

Tarbijate ootused isikuteenuse kvaliteedile on tõusnud. Tähtis on personaalne lähenemine, usaldus ja põhjalik konsultatsioon kliendi vajaduste väljaselgitamiseks ning olulisemaks on saanud kliendi nõustamine, mistõttu on vaja häid sotsiaalseid oskusi ja empaatiavõimet. Vaja on arvestada eri sihtrühmade ootuste ja vajadustega. Üha rohkem tunnevad tarbijad huvi toodete koostise suhtes, pööratakse tähelepanu teenuse ja hoolitsuste tervisemõjule, et ennetada teenusega kaasnevat terviseprobleemi.

Kvaliteetse ja ohutu teenuse osutamiseks on vajalikud tervist puudutavad teadmised, sh **baastadmised anatoomiast ja füsioloogiast, naha ehitusest ja nahahaigustest, mikrobioloogiast, kosmeetilisest keemiast ja teenuse võimalikest kõrvalmõjudest.** Järjest tähtsamaks saab **hügieeninõuete järgimine, isikukaitsevahendite õige kasutamine ja desinfitseerivate ainete teadlik kasutamine,** et piirata ja takistada infektsioonide levikut ning tagada nii teenuseosutaja kui ka tarbija terviseohutus. Oluline on teenuse osutaja teadlikkus ilu- ja tervishoiuteenuste erisustest ning sellest, milliste teenuste osutamiseks on vajalik meditsiiniharidus³.

Isikuteenused on tugevalt mõjutatud nii tarbijate hoiakutest kui ka moesuundadest, meediast (sh sotsiaalmeedia) ning soovitusurundusest. **Tarbijate väärtushinnangud on muutunud,** rohkem pööratakse tähelepanu maailma-vaateliste aspektidele, nagu roheline mõtteviis, terviseteadlikkus, veganlus jne. Eelistatakse eetilisel toodetud säästvat tooteid, kohalikke tooraineid, loodus- ja ökotooted ning Eesti loodusel põhinevat heaoluhoolitsusi. **Väärtustatakse rohkem enese heaolu, tervislikke eluviise, vaimset ja füüsilist tasakaalu.** Järjest enam leviva istuva eluviisi, pikeneva eluea ja tööelu tõttu suureneb vajadus terviseprobleemi ennetavate ja tervist toetavate hoolitsuste järele.

Väärtustatakse rohkem enese heaolu, tervislikke eluviise, vaimset ja füüsilist tasakaalu.

Isikuteeninidajad on enamasti iseenda tööandjad, mistõttu on vajalikud **ettevõtlus- ja finantsoskused, majanduslik mõtlemine ning õigusaktidest tulenevate nõuete järgimine,** nt hügieeninõuded, seadmete kasutamisele seotud piirangud, ilusalongile esitatavad nõuded jms. Eristumiseks ja konkurentsipüsimeks on vajalikud **müügi- ja turundusoskused.**

Tehnoloogia areng ja automatiseerimine isikuteenuste osutajate tööd lähitulevikus ei asenda, ka tulevikus eelistavad kliendid personaliseeritud teenust vahetult inimeselt. Tehnoloogiat kasutatakse pigem tugitegevustes (nt e-bro-

³ Meditsiinilisi esteetilisi protseduure võivad teostada üksnes tervishoiutöötajad, kes peavad olema registreeritud tervishoiutöötajate riiklikus registris ning teenust osutaval ettevõttel peab olema Terviseameti väljastatud tegevusluba eriarstiabi osutamiseks.

neerimine, digiturundus). Toodete ja seadmete valik üha laieneb ning nende kättesaadavus on muutunud lihtsaks nii tarbijale kui ka teenuse pakkujale (nt e-kaubandus, koduste ilu- ja heaolutoodete mitmekesisem valik), kuid kontrollimata seadmed ja nende asjatundmatu kasutamine võib kaasa tuua terviseriski.

Üldine suundumus on, et klassikalised isikuteenused jäävad, kuid juurde tulevad uued, erilised ja isikupärased tooted, teenused ja protseduurid. Oluliselt tuleks tõsta nii tarbija kui ka teenuse osutaja teadlikkust teenusega kaasneva võimalikest terviseriskidest.

Joonis 4. Isikuteenindajatele vajalikud oskused ja teadmised

Trendid

Isikuteenuste valdkonna töötajate oskuste vajadust mõjutavad

Sotsiaal-demograafilised muutused:

- sihtrühmad mitmekesistuvad, nt nõudlus vanemaealistele (nn hõbemajandus) ja meestele suunatud teenuste järele kasvab;
- nõudlus füüsilist ja vaimset tervist toetavate teenuste järele kasvab;
- nooremad põlvkonnad on teenuste sagedased kasutajad.

Tarbija ootuste ja väärtushinnangute muutused:

- väärtustatakse rohkem heaoluteenuste toetavat ja taastavat mõju nii füüsilisele kui ka vaimsele tervisele;
- ootused teenuste kvaliteedile on tõusnud;
- lähtutakse üha enam looduslähedusest ja keskkonnasäästlikkusest;
- teenuste valikut mõjutavad inimeste hoiakud, moesuunad, (sotsiaal)meedia ja ostujõud;
- senisest olulisem on nõustada kliente sobiva teenuse ja toote valimisel;
- klassikalised isikuteenused jäävad, kuid lisandub uudseid tooteid, teenuseid ja protseduure.

Tehnoloogia areng:

- kliendid eelistavad ka tulevikus saada personaliseeritud teenust vahetult inimeselt;
- tehnoloogilised lahendused võimaldavad muuta protseduure tõhusamaks;
- lihtsamini kättesaadavate seadmete asjatundmatu kasutamine võib tekitada tervisekahju;
- tehnoloogilisi lahendusi kasutatakse rohkem tugitegevustes.

Õigusaktid ja poliitika:

- isikuteenuse osutajalt ei nõuta erialase väljaõppe tõendamist;
- järjest tähtsamaks saab hügieeninõuete järgimine ja desinfitseerimine;
- ohutu teenuse tagamiseks tuleb tösta nii tarbija kui ka teenuse osutaja teadlikkust teenusega kaasnevatest terviseriskidest ning erialase väljaõppe vajalikkusest.

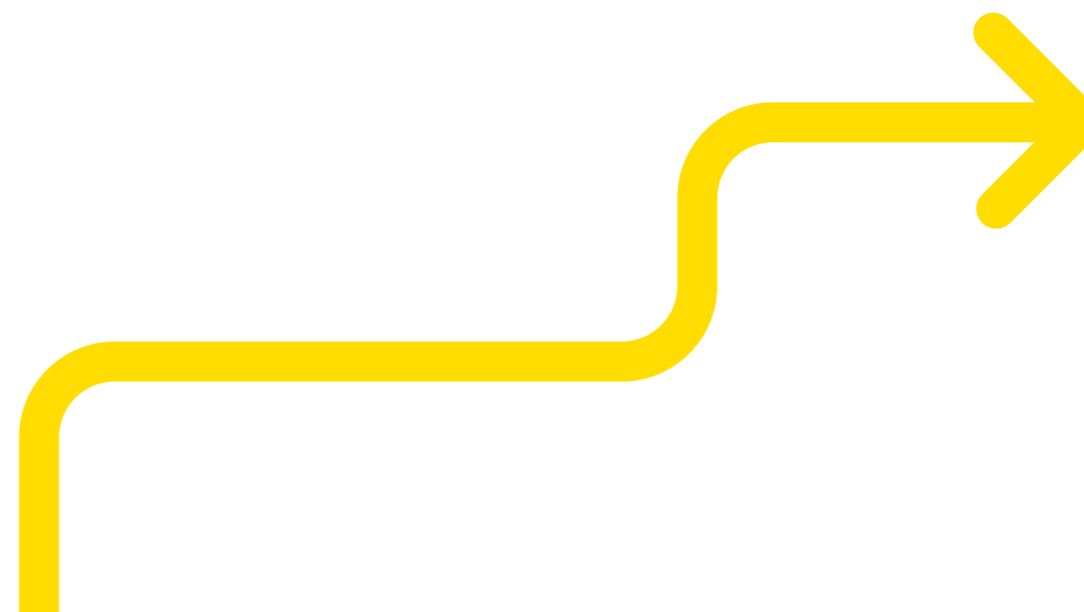
Oskused

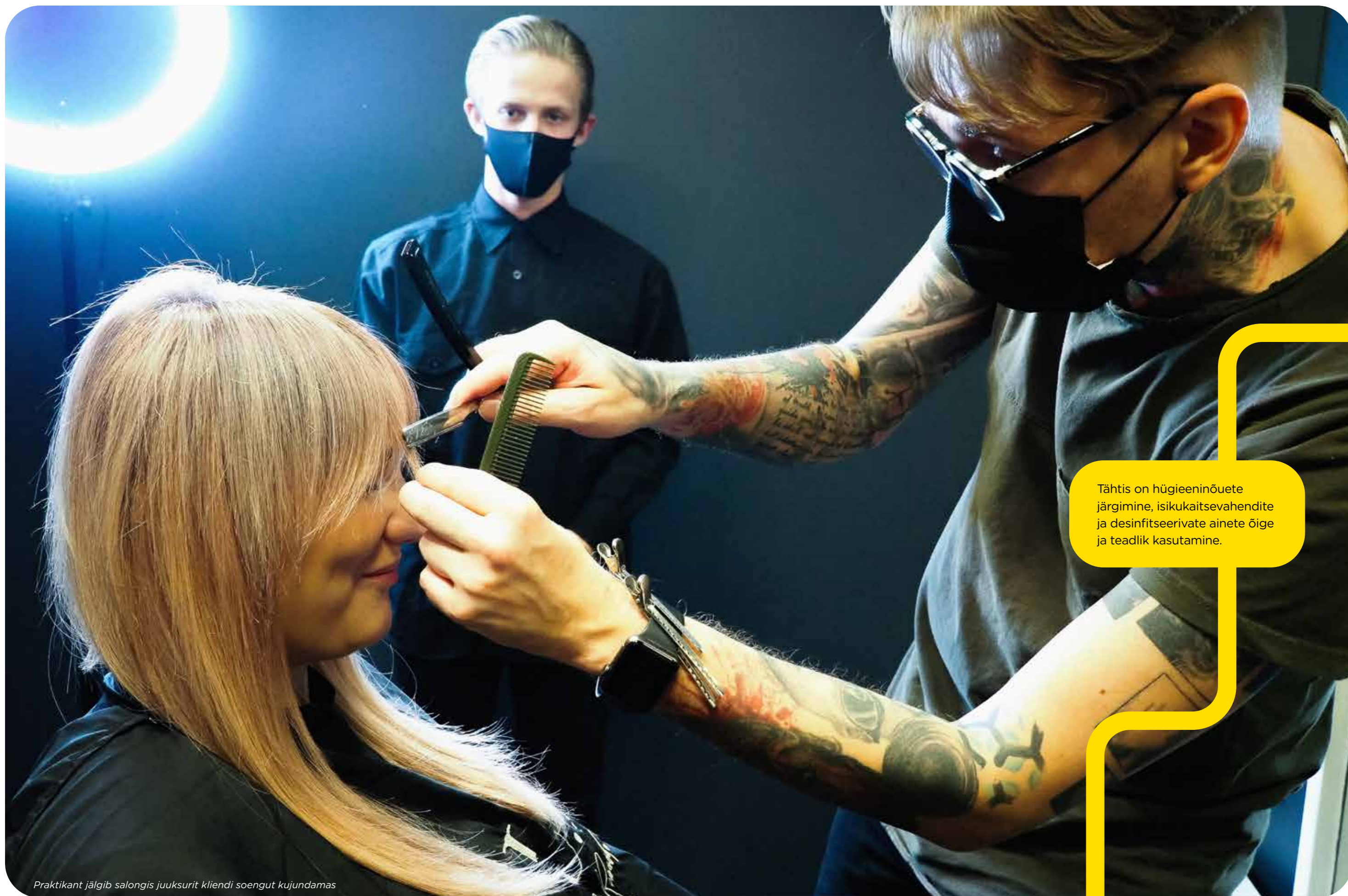
Üleilmsete arengusuundade mõjul muutuvad järjest tähtsamaks järgmised valdkonnaspetsiifilised teadmised ja oskused:

- hügieeninõuete järgimine, tööohutus, isikukaitsevahendite ja keemiliste ainete (biotsiidide, sh desinfitseerivate vahendite) õige kasutamine;
- toodete tundmine, koostisainete mõju eri tüüpi nahale (sh võimalikud vastunäidustused ja allergiad);
- seadmete tööpõhimõtted, eesmärgipärane kasutamine ja sellest tulenevad terviseriskid;
- anatoomia ja füsioloogia, naha ehitus ja nahahaigused, mikrobioloogia, kosmeetiline keemia (happed kosmeetikas, kasutavate keemiliste ainete koostisosad);
- valdkonda reguleerivad õigusaktid.

Tööga edukat hakkamasaamist toetavad üldised oskused ja isikuomadused:

- kuulamis-, suhtlemis- ja eneseväljendusoskus ning empaatiavõime;
- toodete ja teenuste müük ning turundusoskus, sh digiturundus;
- ettevõtlus- ja finantsoskused (nt eelarve koostamine, teenuse hinnastamine);
- keelteoskus: eesti, inglise, vene ja soome keel;
- baasdigioskused (sh valdkonnaspetsiifiliste IKT-lahenduste ja sotsiaalmeedia kasutamise oskused);
- üldised teadmised digiturvalisusest, autoriõigustest, isikuandmete privaatsusest.

Tähtis on hügieeninõuete järgimine, isikukaitsevahendite ja desinfitseerivate ainete õige ja teadlik kasutamine.

Koolituspakkumise ülevaade

Klassikalise massaaži õpe Eesti Massaaži- ja Teraapiakoolis

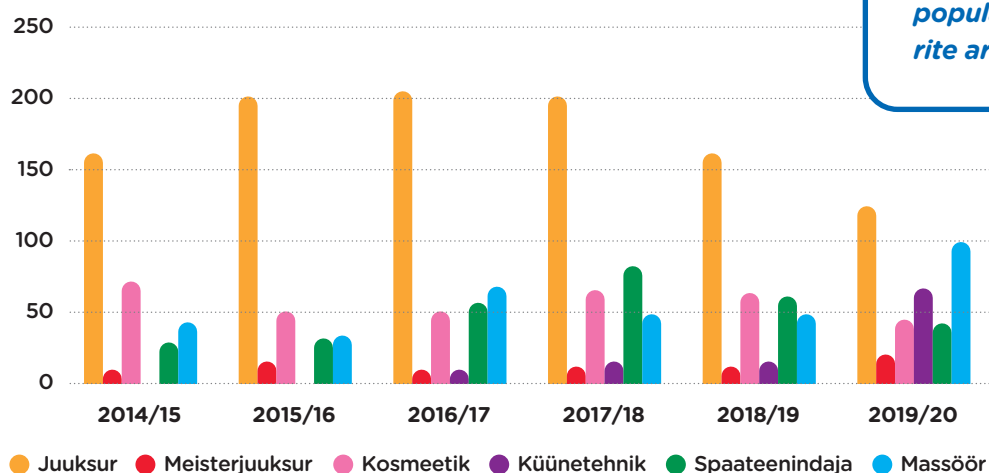
Valdkonna erialase õppena käsitatakse neid õppekavu, millel on ekspertide hinnangul otsene seos valdkonna põhikutsealadega. Isikuteenindajate õppe võimalused on muutunud viimastel aastatel mitmekesisemaks. Eraõppeasutuste kõrvale on lisandunud võimalus omandada kosmeetiku, spaateenindaja ja küünetehniku kutseharidus riigieelarvelisel õppekohal. Juuksuri erialal on võimalik omandada barberi osakutse.

Kutsehariduses võeti 2019/2020. õppeaastal õppijaid vastu 18 õppekaval 10 õppeasutuses, sh kolmes eraõppeasutuses (Eesti Esimene Erakosmeetikakool, Eesti Massaaži- ja Teraapiakool, Juuksurite Erakool „Maridel“). Jätkuõppes oli vastuvõetuid ainult ühele, meisterjuuksuri 5. taseme õppekavale. Õpilastega õppekavu oli 2019/2020. õppeaastal 24. Valdkonna põhikutsealadega ja seega siinse analüüsi koolituspakkumisega ei ole seotud ühtegi kõrghariduse õppekava, kuid mõne õppekava sisu on osaliselt seotud valdkonnaga ning lõpetajatest võivad üksikud suunduda tööle isikuteenuste valdkonda (nt Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis turismi- ja hotelliettevõtlus).

Iluteeninduse erialad on populaarsed ja katkestamisi on keskmisega sarnases mahus. Valdkonnaga seotud kutsehariduse õppekavadel kokku on vastuvõetute arv viimastel aastatel suurenenud viiendiku võrra, millele on kaasa aidanud massööri- ja küünetehnikute õppe populaarsus. Senini on populaarseim olnud juuksuri eriala.

Viimastel aastatel pakuvad kutsekoolid enam erinevaid isikuteenuste õppe võimalusi.

Joonis 5. Vastuvõetute arv isikuteenuste valdkonna õppekavadel

Isikuteenuste erialad on populaarsed ning õppurite arv kasvab.

Allikas: Eesti hariduse infosüsteem (EHIS)

Alla 25-aastaseid noori oli sisseastujate seas umbes pooled, mida on natuke vähem kui kutsehariduses keskmiselt. Noori õpib rohkem juuksuri ja kosmeetiku erialal, täiskasvanud õppijaid on rohkem massööride ja spaateenindajate seas. Kūūnetehnikute õppes, mis on kutseõppes suhteliselt uus eriala, suurenes noorte huvi õppe vastu märgatavalt 2019/2020. õppeaastal, kuid täiskasvanud õppijad moodustasid siiski üle poole vastuvõetutest.

Lõpetajate arvu prognoosi järgi omandavad erialase tasemehariduse ja **võiks potentsiaalselt asuda valdkonnas lähiaastatel tööle umbes 240 inimest aastas.**

Tabel 3. 2019/2020. õppeaastal vastuvõetutega isikuteenuste valdkonna tasemeõppe õppekavad

Õppekava nimetus	Õppeasutus	Kestus
Juuksur 	Tallinna Tööstushariduskeskus	1 aasta 6 kuud
	Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	2 aastat
	Juuksurite Erakool „Maridel“	
	Tartu Kutsehariduskeskus	
	Pärnumaa Kutsehariduskeskus	
	Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus	3 aastat
Meisterjuuksur*	Tallinna Tööstushariduskeskus	6 kuud
Kosmeetik 	Eesti Esimene Erakosmeetikakool	1 aasta 7 kuud
	Tartu Kutsehariduskeskus	2 aastat
	Pärnumaa Kutsehariduskeskus	
Kūūnetehnik 	Tallinna Teeninduskool	1 aasta
	Kuessaare Ametikool	
Spaateenindaja 	Kuessaare Ametikool	1 aasta 6 kuud
	Tartu Kutsehariduskeskus	
	Juuksurite Erakool „Maridel“	
	Tallinna Teeninduskool	
Massöör 	Tartu Tervishoiu Kõrgkool	2 aastat
	Eesti Massaaži- ja Teraapiakool	1 aasta

* Meisterjuuksuri jätkuõppe õppekava. Teised õppekavad on kutseõppe esmaõpe.

Allikas: Eesti hariduse infosüsteem (EHIS)

Täiendus- ja ümberõpe

Üleilmsete ja valdkonna suundumuste mõjul on isikuteenindajate töö sisu pidevas muutumises ning elukestvas õppes on vaja osaleda kõigil valdkonna töötajatel. Valdkonda on lisandunud uusi teenuseid, mida tasemeõppes ei õpetata (nt püsimeik, ripsme- ja kulmutehniku teenused), kuid terviseohutuse seiskohalt on ka neile erialane väljaõpe vajalik.

Isikuteenuste valdkonnas pakuvad täiendusõpet erakoolitusasutused, erialaliidud, kutseõppeasutused ja valdkonna ettevõtted. Lisaks pakuvad tootetutvustusega koolitusi toodete ja seadmete maaletoojad ning edasimüüjad. Ettevõtted teevad ka sisekoolitusi. Isikuteenuste täienduskoolitusi pakutakse laialdaselt. Populaarsed on näiteks ripsme-, kulmu- ja küünetehniku ning massaažikoolitused. Arvu- kait pakutakse üldisi hügieeni- ja teeninduskoolitusi ning keele- ja ettevõtlusõpet.

Isikuteenuste koolituste kvaliteet ja maht on sageli ebapiisavad.

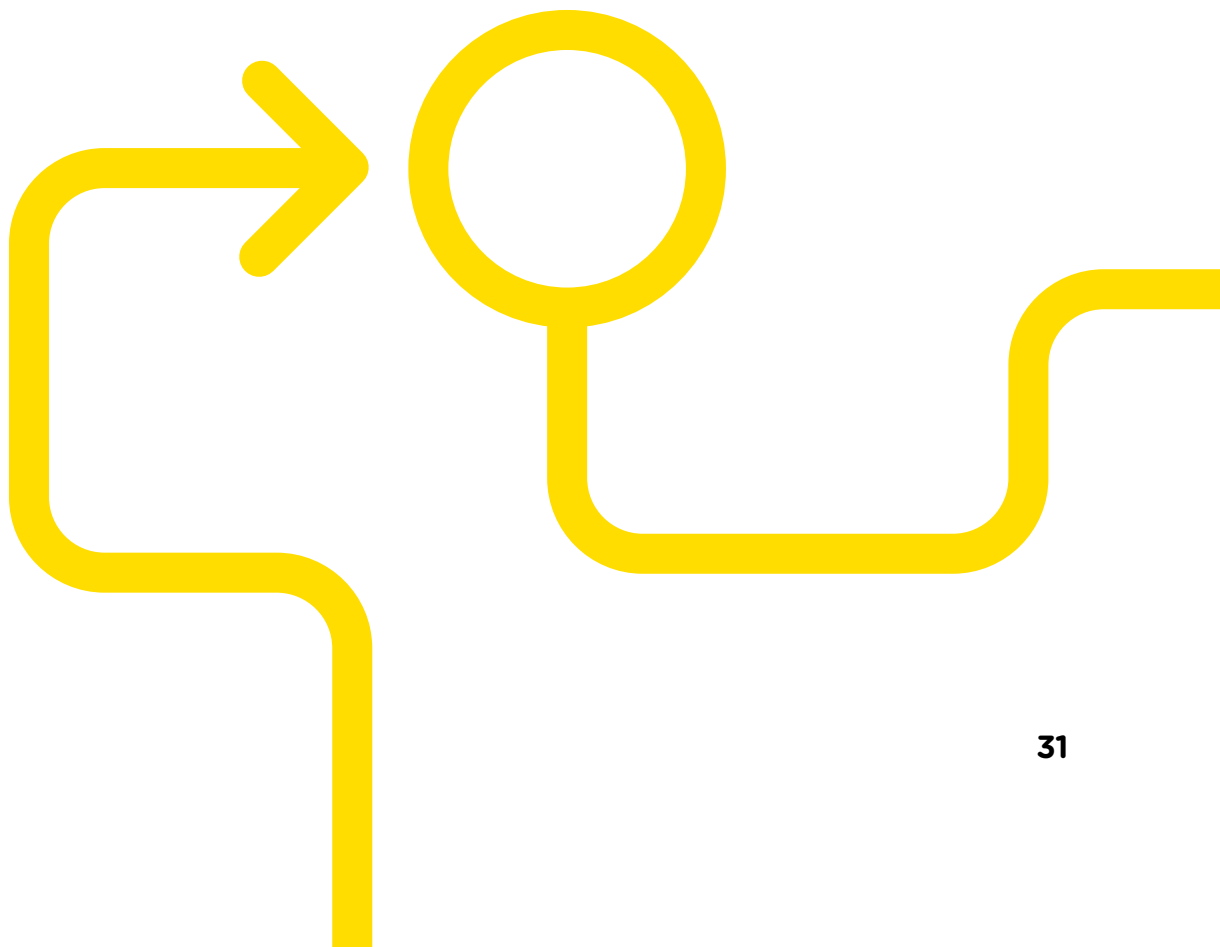
Kitsaskohaks on turul pakutavate täienduskoolituste ebaühtlane kvaliteet ja ebapiisav maht teenuse ohutuks osutamiseks ning koolitajate kohati puudulik erialane väljaõpe. Puuduliku väljaõppe tulemusena võib teenuseosutaja oskamatu tegevusega kaasneda oht inimese tervisele. Pikema tasemeõppe asemel eelistatakse lühiajalisi kursuseid, et asuda võimalikult kiiresti teenust pakkuma, või ei ole tasemeõppes teatud protseduuride tegemist võimalik õppida. Lühikoolituste kõrval on kasvanud ohtlik suundumus õppida isikuteenuste protseduure veebikoolitustel, mis ei võimalda omandada vajalikke praktilisi oskusi protseduuride ohutuks sooritamiseks. Turul on ka järjest rohkem isikuteenuste ja tervishoiu piiri peale jäävaid teenuseid, uusi seadmeid ja aineid jmt, mille puhul ei piisa isikuteenindaja väljaõppest, vaid nõutud on meditsiinialane haridus.

Koolituste kvaliteedi tõstmiseks tuleks rohkem lähtuda kutsestandardites esitatud nõuetest ning valdkonna sees tuleks kokku leppida isikuteenuste pakkumiseks vajalikud kompetentsid ja nende omandamiseks baaskoolituse maht. Iluteenuste valik on täienenud ka uute populaarsete protseduuride ja teenustega, mille osutamiseks vajalikke kompetentse ei ole kirjeldatud, näiteks ripsme- ja kulmutehnikute ning püsimeigiteenused. Vajalikud kompetentsid võiksid olla kirjeldatud näiteks kutsestandardis, mis muuhulgas annaks võimaluse ühtlustada vastavate koolituste sisu.

Kõigil isikuteenindajatel on vaja hügieeniteadmisi teatud aja möödudes värskendada.

Koolitusteemade puhul tuleb senisest enam tähelepanu pöörata hügieeni- nõuete järgimisele, isikukaitsevahendite kasutamisele, desinfitseerivate ainete (sh biotsiidide ja teiste kemikaalide) ohutule kasutamisele. Kõik isikuteenuste pakkujad peaksid läbima hügieenikoolituse ning neid teadmisi võiks teatud aja möödudes värskendada. Puudust tuntakse tootjast sõltumatutest koolitustest, kus räägitaks valdkonna uutest suundadest, ainetest ja tehnikatest. Lisaks töid eksperdid välja järgmised koolitusteemad.

- Tuntakse puudust töötavatele juuksuritele suunatud erialastest täienduskoolitustest, näiteks barberikoolitus, soengute loomine, värvimise teooria ja tehnikad.
- Kosmeetikute jaoks on vajalikud koolitused, mis annavad põhjalikud teadmised ja oskused intensiivsete esteetiliste protseduuride teostamisel kasutatavatest ainetest ja tehnikatest, nende võimalikust bioloogilisest toimest, kõrvaltoimetest ning sellest tulenevatest terviseriskidest.
- Veekeskustes töötavatel spaateenindajatel tuleb kasuks vetelpäästekoolituse läbimine.
- Tätoveerijate puhul tõsteti esile vajadus anatoomia, füsioloogia, õigete töövõtete, sobivate värvide ja hügieenikoolituste järele.
- Massööridele võiks pakkuda võimalust osaleda enesearendamise eesmärgil taastusravikoolitustel.
- Tänu lemmikloomadele suunatud teenuste populaarsusele võiks pakkuda koolitusi väikeloomade tervisest, loomade (eelkõige koerte) psühholoogiast, massaažist, aga ka *groomer*'ite koolitusi.
- Nii täienduskoolituste tellijad kui ka koolitusel osalejad peaksid isikuteenuste koolitust valima hoolega ning tutvuma eelnevalt koolitaja tausta, õppekava ja õppetingimustega.

Koolituspakkumise vastavus prognoositavale tööjõuvajadusele

Kutseõpe annab
põhjalikud teadmised
isikuteenindajana
töötamiseks.

Valdkonna uue tööjõu vajaduse hindamisel on arvestatud kahte tegurit: vanuse tõttu tööturult lahkuvate töötajate asendamise vajadust ning valdkonna ja kutseala hõive muutusest tingitud kasvu- või kahanemisvajadust. Tööjõu voolavus suurendab küll tööjõuvajadust, kuid isikuteenuste valdkonnas ei suurenda see oluliselt uue tööjõu vajadust pikemaajalises tervikvaates.

Isikuteenuste valdkonnas tervikuna prognoositakse hõivatute arvu minimaalset muutust. Asendus- ja kasvuvajadusest lähtudes vajab valdkond põhikutsealadele igal aastal umbes 100 uut töötajat, kel võiks olla erialane kutseharidus. Tasemeõppe lõpetajatest on valdkonna tööjõupakkumine kutseharidusest umbes 240 inimest aastas. Seega on valdkonna põhikutsealadel kokku tasemeõppest koolituspakkumine lähiaastatel suurem kui uue tööjõu vajadus. Koolituspakkumine on uue tööjõu vajadusest suurem juuksurite ja iluteenindajate põhikutsealadel. Massõriõppe lõpetajate arv on lähiaastatel uue tööjõu vajadusega hinnanguliselt tasakaalus.

Isikuteenuste õppe lõpetajaid on rohkem, kui neile on erialast tööd.

Tasemeharidus annab isikuteenindajatele vajaliku erialase ettevalmistuse ning sobib baasettevalmistuseks ka sellistele isikuteenuste kutsealadele, mida tasemehariduses ei õpetata, näiteks uued populaarsed teenused, nagu püsimaik, ripsme- ja kulmutehniku teenus. Teadmiste omandamiseks võiksid sobida koolitused, kuid valdkonnas on probleemiks koolituste ebaühtlane kvaliteet, mis ei pruugi tagada vajalikku väljaõpet. Valdkonnas töötab ka arvukalt mitteametlikke ja kõrvaltööna teenuse osutajaid, kes statistikas ei kajastu, kuid kes vajavad samuti erialaseid baasteadmisi tervisele ohutu teenuse pakkumiseks. Eelnevast tulenevalt on tasemeõppe lõpetajate tegelik ülepakkumine arvutuslikust väiksem. Valdkonna suundumustega kursis olemiseks ning enesetäiendamiseks on vaja pidevalt erialastel koolitustel osaleda.

Tabel 4. Hinnang isikuteenuste valdkonna uue töajõu nõudluse ja koolituspakkumise tasakaalule

Juuksuri- ja iluteenindajate õppe lõpetajaid on rohkem, kui neile on sobivaid töövõimalusi.

Põhikutseala	Haridustase, EKR tase	Hõivatute arv 2016/2018 keskmine	Hõive muutuse prognoositud suund	Nõudlus: uue töajõu vajadus 10 aasta jooksul	Pakkumine: prognoositud lõpetajate arv 10 aasta jooksul	Tasemeõppe koolituspakkumise ja nõudluse võrdlus	Ekspertide hinnang nõudluse ja pakkumise tasakaalule
 Juhid isikuteenuste ettevõtetes	KUT, koolitus, EKR 4-6	270	→			ei hinda	Juhtide nõudlus on jagatud teistele kutsealadele.
 Juuksurid	KUT, koolitus, EKR 4-5	3230	→	430	1010	lõpetajaid üle tööturu-vajaduse	Pakkumine tasemeharidusest ületab uue töajõu vajaduse. Kõik lõpetajad ei rakendu erialasel tööl. Koolilõpetajal on ettevõtjana alustamine majanduslikult keeruline (klientuuri loomine, investeeringud töövahenditesse ja tööruumi sisustusse), mistõttu osa loobuvad erialasest tööst. Ekspertide hinnangul tunnetatakse ülepakkumist.
 Iluteenindajad,	KUT, koolitus, EKR 3-5	2200	→	340	1105	lõpetajaid üle tööturu-vajaduse	Iluteenindajate põhikutsealal tervikuna ületab pakkumine tasemeharidusest uue töajõu vajaduse. Kõik lõpetajad ei rakendu erialasel tööl. Spaateenindaja erialal on nii esmased õppijad kui ka juba valdkonnas töötavad inimesed, kes soovivad omandada erialast haridust. Seega tegelik uue töajõu lisandumine valdkonda on lõpetajate arvust väiksem. Iluteenuste valik on laienenud populaarsete protseduuride ja teenustega, mida tasemeõppes ei õpetata. Ekspertide hinnangul on küünetehnikute ja muude iluteenindajate kutsealal arvukalt mitteametlikke ja kõrvaltegevusena teenuse osutajaid, kes statistikas ei kajastu, kuid vajavad erialaseid baastadmisi inimese tervisele ohutu teenuse pakkumiseks. Koolitusturul pakutakse palju iluteeninduse kursuseid, mille kvaliteet ja maht on ebaühtlane, mistõttu võivad vajalikud baastadmised jääda puudlikuks. Eelnevat arvestades on ülepakkumine arvutuslikult väiksem ning tasemeõpe aitab tagada baastadmiste omandamise ja parema teenuse kvaliteedi ja ohutuse. Lähiaastatel on spaateeninduse õppe lõpetajatel turismisektori kriisi tõttu keeruline spaades erialast tööd leida.
 sh kosmeetikud		660	→	80	255		
 sh spaateenindajad		310	→	30	550		
 sh küünetehnikud		550	→	110	390		
 sh muud iluteenindajad		680	→	130	*		
 Massöörid	KUT, koolitus, EKR 5	750	↗	245	265	tasakaal	Pakkumine tasemeharidusest on uue töajõu vajadusega tasakaalus. Kutsealal töötab keskmisest enam vanemaealisi ning õppijad on valdavalt täiskasvanud, kes soovivad omandada uut või lisaeriala.
Põhikutsealadel kokku		6450	→	1015	2380		

↗ keskmine kasv (kuni 20%)

↘ väike kasv (kuni 10%)

→ püsib stabiilsena (± 5%)

Väikesed erinevused summade ja liidetavate vahel tulenevad ümardamisest.

* Otseselt tasemeõpe puudub, kuid tasemeõpe mõnel iluteeninduse erialal sobib baashariduseks ja teatud kompetentside omandamiseks.

Noole suund näitab prognoositavat muutust kümne aasta jooksul.

Uuringu järelused ja valdkonna eksperdikogu ettepanekud

Näohoolitsus Värskas Kuurortravikeskuses

Analüüsi tulemusena tuvastati järgmised kitsaskohad.

- Isikuteenuste kvaliteet on ebaühtlane, osa isikuteenindajaid pakub teenust erialase väljaõppeta, kuid teenuseosutaja oskamatu tegevusega võib kaasneda oht inimese tervisele.
- Isikuteenuste valdkonna koolitused on ebaühtlase kvaliteediga ja osaliselt ebapiisava mahuga ning koolituste sisule ja koolitaja kompetentsusele puuduvad erinõuded.
- Isikuteenuste pakkumisel tuleb hügieeninõuete täitmisele pöörata jätkuvalt tähelepanu.

1. Isikuteenuste kvaliteet on ebaühtlane, osa isikuteenindajaid pakub teenust erialase väljaõppeta, kuid teenuseosutaja oskamatu tegevusega võib kaasneda oht inimese tervisele.

Eestis võivad isikuteenuseid pakkuda erialase väljaõppeta töötajad, kuigi teenuseosutaja oskamatu tegevusega võib kaasneda oht inimese tervisele. Suurema riskitasemega on uued noorendavad intensiivsed esteetilised teenused, mille puhul kasutatakse seadmeid ja/või keemilisi aineid. Osal isikuteenuse pakkujatel puuduvad teenuse osutamiseks vajalikud baastead-

mised näiteks hügieenist, anatoomiast ja füsioloogiast ning teenuse võimalikest kõrvalmõjudest. Isikuteenuse pakkujalt kompetentsuse tõendamist ei nõuta ja selleks puudub seaduslik alus. Teenuse kvaliteedi ja ohutuse tagamiseks nähakse ühe võimaliku lahendusena valdkonna tõhusamat reguleerimist, näiteks kehtestada asjaomase valdkonna eriseaduses teenuse osutajatele kvalifikatsiooninõue. Kvalifikatsiooni võiks tõendada näiteks kehtiv kutsetunnistus, tasemeõppe või koolituse läbimist tõendav dokument vm kvalifikatsiooni tõendav tingimus. Sellisel juhul oleks tagatud teenuse osutaja erialane väljaõpe, mis parandaks ja ühtlustaks teenuste kvaliteeti ning annaks tarbijale suurema kindlustunde.

Tarbijaid ei teavitata teenusega kaasneva võimalikest riskidest piisavalt. Tarbijateadlikkuse suurendamine aitaks ennetada võimalikke terviseriske, sest teadlik tarbija teeb valiku, teadvustades teenuseosutaja kvalifikatsiooni ja kogemuste tähtsust. Terviseriske teadvustades muudab ka teenusepakkuja suhtumist, käitub teadlikumalt ning seeläbi väheneb terviseriskide oht. Erialaseid oskusi ja teadmisi tuleks rohkem väärtustada nii valdkonnas kui ka aidata tarbijal leida paremini infot kvaliteetse teenuse pakkujate kohta. Näiteks võiks tunnustatud teenusepakkujatest olla avalikud nimekirjad, millele saab ka avalik sektor tarbijaid suunata nii kodulehe kaudu kui ka elanike nõustamise käigus.

Turu korrastamiseks ja kaudselt ka teenuse kvaliteedi tõstmiseks võiks ekspertide hinnangul abi olla sellest, kui majandustegevuse registris nimetada isikuteenuse osutamine teavitamiskohustusega tegevuseks.

Kuna valdkonnas töötab ebapiisava erialase ettevalmistusega teenusepakkujaid, siis tuntakse puudust ühtsetest tööjuhistest ja eetikanouetest (nt juuksuritele, kosmeetikutele, tätoveerijatele). Nimetatud dokumendid võiksid sisaldada muuhulgas töötaja õigusi ja kohustusi, kuidas käsitleda kliendi nõudmisi.

Teenusepakkujate teadlikkus isikuteenuste osutamisel seadmete kasutamise suhtes on puudulik. Seadmete abil tehtavad protseduurid on iluteeninduses populaarsed, kuid piir ilusalongis või tervishoiuasutuses kasutamiseks ette nähtud seadmete kohta on teenusepakkujale ebaselge. Valdkonna õigusakte mõista võib teenusepakkujale olla keeruline, samuti ei tunta õigusakte enda kohustusi (nt milliseid teenuseid võib iluteenindaja pakkuda, milline ettevalmistus peab teatud protseduuride sooritamiseks olema jms). Teadlikkust võib aidata tõsta ja info leidmist lihtsustada erialaliituste kodulehele lisatud viited Terviseameti kodulehele või näited seadmetest, mille kasutamisel on nõutud registreering tervishoiutöötajate riiklikus registris.

Iluteenuste valik on täienenud uute protseduuridega, mille osutamiseks vajalikke kompetentse ei ole kirjeldatud, näiteks ripsme- ja kulmutehnikute ning püsimeigiteenused. Vastavatel koolitustel osalejatel puudub sageli varasem kokkupuude erialaga ja baasteadmised. Vajalikud kompetentsid võiks olla kirjeldatud näiteks kutsestandardis, mis muuhulgas annaks võimaluse ühtlustada koolituste sisu.

Ettepanekud:

- Erialaliidud, Terviseamet ja Sotsiaalministeerium tõhustavad nii tarbija kui ka teenuseosutaja teadlikkuse tõstmisele suunatud tegevusi isikuteenuste tarbimisel kaasnevatest võimalikest terviseriskidest.
- Erialaliidud toetavad oma tegevuses kvalifitseeritud töötajate suuremat väärtustamist, et motiveerida erialaste oskuste ja teadmiste omandamist, nt esitavad erialaliidu kodulehel tunnustatud teenusepakkujate nimekirja.
- Sotsiaalministeerium koostöös valdkonna erialaliitude, Terviseameti ja tööandjatega jätkavad valdkonda reguleerivate õigusaktide ajakohastamist, kehtestamaks teatud isikuteenuste puhul kvalifikatsiooni nõue, et teenuse vahetul osutajal oleks tõendatud teadmised ja oskused teenuse ohutuks osutamiseks. Kvalifikatsiooninõude määratlemisel lepivad osapooled kokku, milliste isikuteenuste puhul on vaja kvalifikatsiooni tõendada.
- Sotsiaalministeerium jätkab tegevustega, mis on vajalikud selleks, et isikuteenuste osutamine oleks majandustegevuse registris teavitamiskohustusega tegevus. Osapooltel tuleb eelnevalt kokku leppida, milliste isikuteenuste puhul on teavitamiskohustus vajalik.
- Erialaliidud töötavad välja valdkonna töötajate eetikanõuded ja vajaduse korral tööjuhised, et oleks tagatud kvaliteetne teenus.
- Erialaliidud koostöös Terviseametiga tõhustavad tegevusi, mis tõstavad isikuteenuse osutajate teadlikkust meditsiiniseadmete kasutamise nõuete suhtes.
- Erialaliidud kirjeldavad levinumate, seni kirjeldamata iluprotseduuride (nt ripsme-, kulmu-, juuksetehniku teenused, püsimeigi tegemine) osutamiseks vajalikud kompetentsid näiteks mõnes praeguses kutsestandardis valitava kompetentsi või spetsialiseerumisena või esitavad valdkonnas kokku lepitud kompetentsusnõuded erialaliidu kodulehel.

2. Isikuteenuste valdkonna koolitused on ebaühtlase kvaliteediga ja osaliselt ebapiisava mahuga ning koolituste sisule ja koolitaja kompetentsusele puuduvad nõuded.

Isikuteenuste valdkonna teine suurim kitsaskoht on pakutavate koolituste ebaühtlane kvaliteet ning vajalike teadmiste ja oskuste omandamiseks ebapiisav maht. Koolitusasutuste ja koolituste kvaliteedi üle puudub järelevalve. Suurel hulgal pakutakse lühikoolitusi, mille lõpetajad suunduvad kohe teenust pakkuma, kuigi saadud ettevalmistus ei pruugi olla piisav inimese tervisele ohutu teenuse pakkumiseks. Tagatud ei ole ka koolitaja erialane kompetentsus ning koolitajalt ei nõuta kvalifikatsiooni. Näiteks pakutakse koolitusi, mis ei ole piisavad kutsealal tööle asumiseks või peaksid olema iluteenusena keelatud (nt mesoteraapia jm injektsioonipõhised protseduurid, tätoveeringute lasereemaldamine). Samuti on kasvanud suundumus õppida isikutee-

nuste protseduure veebikoolitustel, kuid mõnepäevase või veebikoolitusega ei ole võimalik omandada protseduuride tegemiseks vajalikke teadmisi ega ka piisavalt praktilisi oskusi. Ekspertide hinnangul tuleks täiendada õigusakte, et oleks tagatud koolitaja kompetentsus, sh seos koolitatava erialaga ja koolituse sisuline kvaliteet. Koolituste kvaliteeti aitaks tõsta ka kutsestandardites esitatud nõuetest lähtumine.

Ettepanekud:

- Erialaliidud lepivad koostöös spetsialistidega kokku isikuteenuste pakkumiseks vajalikud kompetentsid ja nende omandamiseks baaskoolituse mahu ning teavitavad sellest täienduskoolituste pakkujaid.
- HTM algatab täiskasvanute koolituse seaduse muutmise, et oleks tagatud koolitaja kompetentsuse nõue.
- Sotsiaalministeerium algatab isikuteenuste koolitusasutustele koolituse tegevusloa nõude kehtestamise valdkonna õigusaktides. Enne tuleks kokku leppida, milliste isikuteenuste koolituste puhul on tegevusloa kohustus vajalik.
- HTM töötab välja ja rakendab valdkonna täienduskoolituste kvaliteedihindamise, et paremini tagada koolitaja kompetentsus, koolituste kvaliteet ja tulemuslikkus.
- Täienduskoolituste tellijad pööravad isikuteenuste koolituspartnerite valikul rohkem tähelepanu koolitaja kompetentsusele.
- Isikuteenuste koolituste tellijad konsulteerivad vajaduse korral Terviseametiga enne koolituse valikut, kas õpetatav protseduur ja selle tegemisel kasutatav seade on lubatud isikuteenuse pakkumiseks.

Kitsaskohaga seotud tähelepanekud

- Pakutavate isikuteenuse koolituste nimetused ei vasta sageli koolituse tegelikule sisule ning võivad tekitada õppijates valesid ootusi. Koolituse nimetus peaks olema informatiivne ja vastama koolituse tegelikele õpiväljunditele.
- Koolituse tellijatel ja õppijatel tuleb valida koolitust hoolega ning tutvuda eelnevalt koolitaja tausta, õppekava ja õppetingimustega.

3. Isikuteenuste pakkumisel tuleb hügieeninõuete täitmisele pöörata senisest rohkem tähelepanu.

Isikuteenuste pakkujad peavad järgima hügieeninõudeid, on vaja desinfitseerida pindu, töövahendeid, käsi jms, et vältida infektsioonide levikut. Isikuteenuste osutajatelt nõutavad hügieeninõuded on kindlaks määratud õigusaktidega. Ekspertide hinnangul peaksid kõik isikuteenuste pakkujad läbima hügieenikoolituse, sh biotsiidide kasutamise koolituse, ning hügieeniteadmisi

soovitavalt teatud aja möödudes värskendada. Ka tasemeõppes peaks sellele teemale rohkem tähelepanu pöörama. Vaja on tõsta ka tarbija teadlikkust, mis sunnib teenuse osutajat järgima esitatavaid hügieeninõudeid ning vajaduse korral läbima koolituse.

Ettepanekud

- Täienduskoolituste pakkujad pakuvad isikuteenuste valdkonna töötajatele paindlikke hügieeni-, biotsiidide jt kemikaalide kasutamise täienduskoolitusi.
- Terviseamet koostöös erialaliitudega tõhustab nii tarbija kui ka teenusepakkuja teadlikkuse tõstmisele suunatud tegevusi desinfitseerivate ainete ja biotsiidide ohutu ja teadliku kasutamise kohta, et mõistetak võimalikke riske, mis võivad kaasneda nii teenusepakkuja kui ka tarbija tervisele, varale või keskkonnale.

Kitsaskohaga seotud tähelepanek:

- Isikuteenuste pakkujad peaksid teadmiste värskendamiseks läbima teatud aja möödudes hügieenikoolitusi.

Tähelepanek tasemeõppe koolituspakkumise piisavusele

- Juuksurite, kosmeetikute, spaateenindajate ja küünetehnikute kutsealadel on koolituspakkumine uue tööjõu vajadusest arvuliselt suurem. Koolituskohtade määramisel tuleb võtta teadmiseks, et juuksuri erialal ületab tasemeõppes koolituspakkumine statistiliselt uue tööjõu vajadust. Teistel iluteenindajate erialadel (kosmeetikud, spaateenindajad, küünetehnikud) on koolituspakkumine tasemeõppes arvuliselt tööjõuvajadusest suurem, kuid arvestada tuleb, et teenuse pakkujate seas on palju erialase ettevalmistusega inimesi ning tasemeõpe annab vajaliku baashariduse kvaliteetse ja ohutu isikuteenuse pakkumiseks.

Soovitused koolidele ja täienduskoolitusasutustele

- Isikuteenuste pakkujad on valdavalt väikeettevõtjad ja iseenda tööandjad, mistõttu on tasemeõppes ja koolitustel vaja pöörata rohkem tähelepanu ettevõtlus- ja finantsoskuste omandamisele ning teadmistele valdkonda reguleerivate õigusaktide kohta. Õpe peaks olema võimalikult praktiline, nt sisaldama eelarve koostamist, materjaliarvestust, müügisoovituste kaardistamist, hinnakujundust, tööde ja turundustegevuste planeerimist jms. Võimaluse korral kaasata õppeprotsessi töömaailmas tegutsevaid praktikuid ning kaaluda praktikajuhendajate tasustamist.
- Isikuteenuse pakkuja peab tagama teenuse ohutuse, sh ennetama haiguste levikut. Nii tasemeõppes kui ka täienduskoolitusel on oluline pöörata rohkem tähelepanu tööohutusele, hügieenile, isikukaitsevahendite ja biotsiidide (sh desinfitseerivad vahendid) õigele kasutamisele ning puhtusele töökohal.

Samuti on töötaja tervise hoidmiseks tähtis õige ergonoomika töökeskkonnas. Koolitusi on vaja nii noortele alustavatele isikuteenindajatele kui ka töökogemusega töötajatele, et värskendada teadmisi ning olla kursis uute ainete, vahendite, tehnikate ja meetodite ning mikrobioloogiliste ohutegurite nõuetega.

- Isikuteenuste pakkujad peavad mõistma töös kasutatavate toodete ja koostisainete mõju eri tüüpi nahale ning võimalikke vastunäidustusi ja allergiaid. Väga olulised on teadmised anatoomiast ja füsioloogiast, naha ehitusest ja nahahaigustest, mikrobioloogiast, kosmeetilisest keemiast (happed kosmeetikas, kasutatavate keemiliste ainete koostisosad). Nii tasemeõppes kui ka täienduskoolitustes on oluline nendele teemadele tähelepanu pöörata. Hügieeni, anatoomia, füsioloogia ja haiguste alaste baasteadmiste ning suhtluspsühholoogia koolitusi võiksid isikuteenindajatele pakkuda muuhulgas tervishoiu kõrgkoolid.
- Isikuteenuste pakkujad vajavad töös häid sotsiaalseid oskusi klientidega suhtlemiseks, nii kuulamis- kui ka suhtlemisioskust. Klienditeeninduse kvaliteedi ja teenindusjulguse tõstmiseks tuleks õppes pöörata rohkem tähelepanu sotsiaalsete oskuste omandamisele, kliendiga suhtlemisele, kuulamis-, probleemilahendus- ja konsultatsioonioskusele. Töös on vajalik eesti keele oskus, kasuks tuleb inglise, vene ja soome keele oskus.
- Toodete ja teenuste müük on osa isikuteenusest ning oma teenuse turundamine on vajalik konkurentsis püsimiseks. Isikuteenuse pakkuja peab tundma toodet, selle omadusi ja mõju, oskama lugeda toodete koostisosasid ning soovitada lisatooteid ja -teenuseid lähtuvalt kliendi vajadustest. Lisaks müügioskusele on vajalikud turundusalased, sh sotsiaalmeedia kasutamise oskused. Nii tasemeõppes kui ka täienduskoolitustel on tähtis pöörata tähelepanu müügitehnikate ning turundusteadmiste õpetamisele.
- Töös kasutatakse erinevaid tehnoloogilisi lahendusi, nt veebipõhised kommunikatsioonikeskkonnad, digiturundus (sh sotsiaalmeedia), pilditötlusprogrammid. Seejuures on olulised teadmised digiturvalisusest, autoriõigustest, isikuandmete privaatsusest. Õppes pöörata senisest enam tähelepanu baasdigioskuste õpetamisele ning teadlikkuse tõstmisele digiturvalisusest, autoriõigustest ja isikuandmete kaitsest.
- Tasemeõppes pöörata rohkem tähelepanu praktilise õppe ning töömaailma ootuste paremale vastavusele.
- Juuksurite õppes pöörata rohkem tähelepanu tänapäevastele värvimistehnikatele.
- Kosmeetikute õppes pöörata rohkem tähelepanu intensiivsete esteetiliste protseduuride tegemisel kasutatavatele ainetele ja tehnikatele, nende võimalikule bioloogilisele toimele, kõrvaltoimetele ning sellest tulenevatele terviseriskidele. Samuti jumestusele, kehahooldusele, maniküürile ja pediküürile ning depilatsioonile.

- Tasemeõppes pakkuda mooduleid, mida saab rakendada õppekavarühma üleselt, nt klienditeeninduse, turunduse, sh sotsiaalmeedia kasutamise ja ettevõtlikkusega seotud moodulid.

Muud tähelepanekud ja soovitused

- Ohutu massaažiteenus toetab inimese tervist ning aitab ennetada ja leevendada terviseprobleeme. Töötajate tervise edendamiseks pakub riik teatud tervise- ja spordikuludele maksusoodustust. Töötajatele tööandja poolt tasutav massaažiteenus ei ole hetkel erisoodustusmaksuvaba, kuid selle lisamine nimekirja parandaks ligipääsu massaažiteenusele rohkemate inimeste jaoks. Massaažiteenus võiks kuuluda maksusoodustusega tervise- ja spordikulude nimekirja, kui teenust pakub kehtiva kutsetunnistusega massöör.
- Tätoveerijatele ja püsimeigi tegijale puudub tasemeõpe. Kuna tegemist on teenustega, kus oskamatu tegevusega võib kaasnedä oht inimese tervisele, tuleks tõsta teenusepakkujate ja tarbija teadlikkust teenusega kaasnevatest riskidest.
- Nõudlus vaimset ja füüsilist heaolu toetavate teenuste järele on ekspertide hinnangul tõusvas trendis ning teenuste valik on väga lai. Osal teenusepakkujatel puudub erialane ettevalmistus tervisele ohutu teenuse osutamiseks. Vaja oleks eristada ettevalmistusega teenusepakkujad nendest, kel puudub vajalik kompetentsus. Ekspertide hinnangul tuleks Sotsiaalministeeriumil algatada arutelu vaimset ja füüsilist heaolu toetavate teenuste (sh täiendmeditsiini- ja loodusravi) piiritlemisest. Samuti tuleks leida võimalused pakutavate teenuste ohutuse tagamiseks ning suurendada tarbijate üldist teadlikkust vaimset ja füüsilist heaolu toetavatest teenustest ja kaasnevatest võimalikest riskidest tervisele.
- Iluteeninduse valdkonnas on kutsealadel eri kutseandjad, mistõttu sama valdkonna erialadel on kutseoskuste hindamine erinev. Hindamise ühtlustamiseks vajaksid kutseandjad märksa rohkem tuge ja nõustamist nii hindamisstandardite ja hindamiskriteeriumite loomisel kui ka eksamite korraldamisel.
- Kutsekeskhariduse õppekava aluseks olevates kutsestandardites võiks teadmised olla eraldi lahti kirjutatud, sest õppekava koostajatel on kutsestandardis kirjeldatud tegevusnäitajatest keeruline õppekava jaoks vajalikke teadmisi tuletada.

Milliste isikuteenuste järele nõudlus kasvab?

Kas Eestis saab õppida tätoveerijaks?

Kes on *groomer*?

Kas mõnel isikuteenuste ametialal töötamiseks on vaja kutsetunnistust?

**Tutvu uuringu terviktekstiga:
oska.kutsekoda.ee**

Vaata infot uuringu ettepanekute elluviimise kohta ja OSKA uuringute võrdlusandmeid: edu.ee/oska

Mis on OSKA?

Vabariigi Valitsus kiitis 2014. aastal heaks tööturu vajaduste ja koolituspakkumise paremaks sidumiseks loodava tööturu seire ja prognoosi ning oskuste arendamise koordinatsioonisüsteemi OSKA.

OSKA koostab viie aasta jooksul kõigil elualadel Eesti tööjõu- ja oskuste vajaduse prognoosid ning võrdleb neid kutse- ja kõrghariduses pakutava koolitusega.

OSKA eesmärk on tööturu vajaduste võimalikult kiire jõudmine koolituspakkumisse. OSKA seob tööturu osaliste ekspertteadmise hariduse ja koolituse planeerimist toetavaks süsteemiks ning toetab tööandjate ja koolide koostööd õppekavade arendamisel ning ajakohase tööturuinfo jõudmist karjääriteenustesse.

Ilmunud:

Arvestusala

Avalik haldus

Ehitus

Energeetika ja kaevandamine

Finantsvaldkond

Haridus ja teadus

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia

Isikuteenused

Kaubandus, rentimine ja parandus

Keemia-, kummi-, plasti- ja ehitusmaterjalitööstus

Kinnisvarateenused

Kultuur ja loometegevus I

Kultuur ja loometegevus II

Majutus, toitlustus ja turism

Metalli- ja masinatööstus

Metsandus ja puidutööstus

Personali- ja administratiivtöö ning ärinõustamine

Põllumajandus ja toiduainetööstus

Rõiva-, tekstiili- ja nahatööstus

Siseturvalisus ja õigus

Sotsiaaltöö

Tervishoid

Transport, logistika, mootorsõidukite remont ja hooldus

Vee- ja jäätmemajandus ning keskkond

oska.kutsekoda.ee